

Absolventi středních škol a trh práce

Odvětví:
GASTRONOMIE

Ing. Daniela Chamoutová
a kolektiv autorů

Praha 2017

Obsah

---

1. Úvodní slovo	3
2. Nově přijatí žáci a absolventi škol.....	4
2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura	4
2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura	6
2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích	8
2.4 Přehled oborů vzdělání	9
2.5 Přehled středních škol.....	10
3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce	11
3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání	11
3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání	14
3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích	14
4. Přejít absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy	15
4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy	15
4.2 Předčasné odchody z vysokých škol	17
5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů	18
5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání	18
5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání	19
6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru	21
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus – UČEBNÍ OBORY	22
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus – MATURITNÍ OBORY	24
7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol	26
7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů	26
7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů.....	29
7.3 Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce	31
8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU	32
8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin	34
9. Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání	36
10. Závěr	41

Absolventi středních škol a trh práce – odvětví GASTRONOMIE

Ing. Daniela Chamoutová a kolektiv autorů

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2017

Korektura: Oddělení pro komunikaci s veřejností a publikační činnost

1. Úvodní slovo

Mezi odborným vzděláváním a trhem práce existuje úzká vazba. Jedním z hlavních cílů vzdělávání je poskytovat žákům kvalifikaci vhodnou pro uplatnění na trhu práce. Ve školách žáci získávají všeobecné i odborné vědomosti a dovednosti – kompetence, které jim mají umožnit dobré budoucí pracovní uplatnění.

Vzdělávání tím vlastně formuje budoucí nabídku kvalifikované pracovní síly. V ideálním případě by měla existovat rovnováha mezi nabídkou nových pracovních sil na jedné straně a poptávkou zaměstnavatelů na straně druhé. Aby byl tento proces co nejefektivnější, je důležité, aby měl resort školství i další zainteresované subjekty na všech svých rozhodovacích úrovních k dispozici co nejvíce informací jak o potřebách a požadavcích zaměstnavatelů a trhu práce, tak i o připravenosti a úspěšnosti absolventů škol při přechodu do pracovního života. Tyto informace poskytují resortu školství potřebnou zpětnou vazbu a mohou tedy posloužit k dalšímu rozvoji vzdělávání.

Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) se problematice odborného vzdělávání žáků a jejich následného uplatnění na trhu práce dlouhodobě věnuje. Každoročně jsou zpracovávány informace o vývoji oborové struktury žáků na středních i vyšších odborných školách, stejně jako údaje o nezaměstnanosti absolventů škol. V několikaletých časových intervalech se zjišťují také jak názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol pro praxi, tak i názory samotných absolventů na využití získaných dovedností. Mezi zpracovanými informacemi nechybějí ani názory pracovníků úřadů práce, materiály zaměřené na zjišťování potřeb trhu práce prostřednictvím analýz inzertní nabídky pracovních míst, porovnávání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním atd. Všechny tyto informace doposud zjištěné a zpracované v NÚV jsou dostupné na webových stránkách www.infoabsolvent.cz nebo na www.nuv.cz v části Vzdělávání a trh práce.

Zmíněné materiály a publikace jsou obvykle zaměřeny na jednu z uvedených tematických oblastí. Přitom řada jednání a rozhodování v odborném školství probíhá spíše v rámci stejného oborového zaměření, to znamená, že odpovídá rámci jednotlivých odvětví či sektorů. V tomto rámci jsou také organizovány a pracují oborové skupiny a sektorové rady, v nichž jsou zastoupeni odborníci a představitelé jak vzdělavatelů, tak zaměstnavatelů či jejich sdružení.

A právě potřeba mít pohromadě informace podle oborového zaměření stojí za vznikem tohoto materiálu. Ten totiž **obsahuje důležité a dostupné informace o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, o jejich připravenosti a úspěšnosti při přechodu na trh práce, popřípadě do dalšího vzdělávání, o tom, jestli absolventi skutečně v oboru pracují apod., pro zvolené odvětví, zde konkrétně pro odvětví GASTRONOMIE**. Kromě této publikace vznikly obdobné materiály i pro další odvětví.

Vzhledem ke svému charakteru by tato publikace měla sloužit především představitelům MŠMT, MPSV a krajských úřadů, zástupcům zaměstnavatelů, členům oborových skupin a sektorových rad pro oblast gastronomie ad. Ti všichni se totiž nějakou měrou podílejí na rozvoji a směřování odborného vzdělávání, a to na úrovni daného odvětví.

Tato publikace obsahuje jen základní výtah dostupných informací. Vzhledem k jejímu omezenému rozsahu do ní není možné zahrnout všechny relevantní a užitečné informace ke každému tématu. Proto jsou v každé kapitole uvedeny zdrojové materiály a další užitečné odkazy, které je možné si volně vyhledat, a to především v Informačním Systému o uplatnění Absolventů škol na trhu práce (ISA) na www.infoabsolvent.cz.

Publikace vznikla v rámci zajišťování udržitelnosti systémového projektu KONCEPT, který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

2. Nově přijatí žáci a absolventi škol

Nejprve je třeba se podívat, kolik absolventů škol vlastně každoročně své vzdělávání úspěšně dokončí. Informace o absolventech škol i počtech žáků vychází z výkonových statistik školství, které MŠMT každoročně povinně zjišťuje od škol. Pro komplexnější pohled je v této kapitole vždy uveden nejen počet absolventů **skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus**, ale i počet absolventů celkem.

2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura

V roce 2016 úspěšně ukončilo studium na střední škole (bez nástavbového studia, viz tab. 2.1) 72 tisíc absolventů, což je o 4,8 tisíc méně než v předchozím roce. Za posledních 5 let se jejich počet snížil dokonce o 26,8 %. Vzhledem k výraznému dlouhodobému poklesu počtu nově přijatých žáků do středních škol z důvodu demografického poklesu je navíc nutné i v nejbližších letech počítat s dalším propadem počtu absolventů škol.

Mezi absolventy středních škol (bez nástavbového studia) bylo v roce 2016 zhruba **28,8 % absolventů s výučním listem (kategorie E a H), 4,4 % absolventů s maturitou a s odborným výcvikem (kategorie L0), 37,9 % absolventů klasických maturitních oborů (kategorie M) a 28,1 % absolventů gymnaziálních oborů (kategorie K).**

Skupina oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus

Absolventi oboru skupiny **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** (v roce 2016 jich bylo 6,1 tis.) tvoří dlouhodobě 9-10 % ze všech absolventů středních škol (bez nástavbového studia), v roce 2016 klesl tento podíl na 8,4 %. Počet absolventů gastronomických oborů dlouhodobě klesá a postupně se mírně snižuje i podíl absolventů gastronomických oborů na celku, přičemž k nejméně výraznému poklesu (o 6 p. b.) došlo mezi lety 2015 a 2016. Od roku 2011 klesl v celkovém souhrnu počet absolventů ve skupině 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus o více než třetinu (36,5 %), přitom v kategoriích E a H dosáhl pokles 41,7 % (na 3,6 tisíc), v kategorii M ale jen 27,2 % (na 2,2 tisíc). V posledních letech počet absolventů klesá, nicméně počet absolventů maturitních oborů v letech 2011-2013 mírně vzrostl (viz tab. 2.2 a obr. 2.1). K přechodnému nárůstu počtu absolventů došlo v roce 2013 i v kategorii L0.

Tab. 2.1: Vývoj počtu absolventů skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus

Absolventi kategorií oborů po ZŠ (denní forma)			
Rok	Sk. 65		Všechny skupiny
	Počet	Podíl	
2002	11 700	10,3%	113 120
2007	10 945	9,6%	114 112
2011	9 557	9,7%	98 455
2012	9 194	9,5%	96 813
2013	8 751	9,5%	91 884
2014	7 605	9,3%	82 183
2015	6 931	9,0%	76 852
2016	6 073	8,4%	72 028

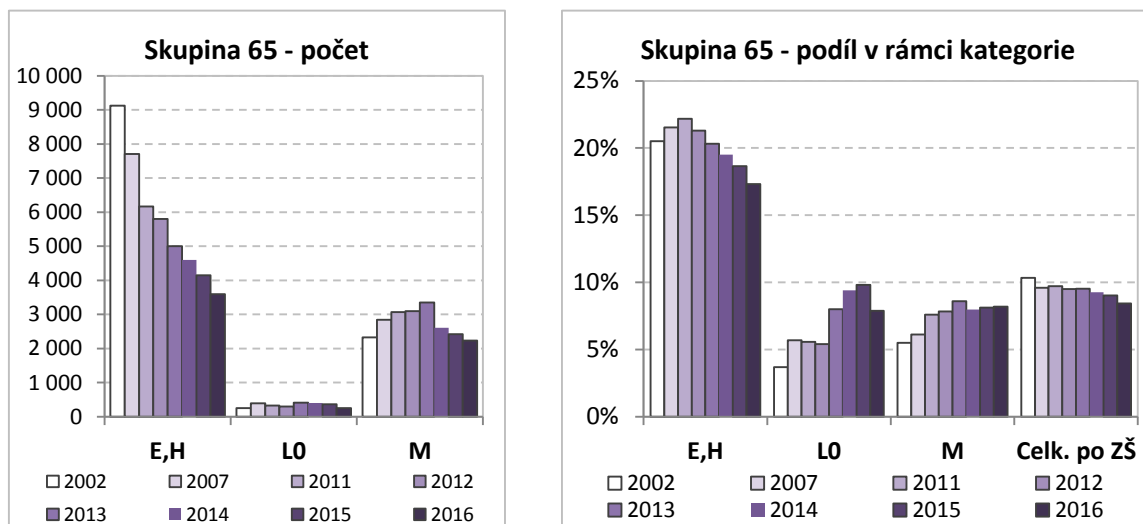
Podíly zachycené v tab. 2.1 i v dalších tabulkách této kapitoly vyjadřují procentuální zastoupení počtu absolventů dané skupiny oborů na celkovém počtu absolventů všech kategorií středního vzdělání navazujících přímo na ZŠ, tedy včetně gymnázií. Oproti tomu v některých jiných informačních zdrojích NÚV (např. na www.nuv.cz v sekci Vzdělávání a trh práce v krajích ČR) je možné se setkat s podíly absolventů vztahenými k celkovému počtu absolventů po ZŠ bez gymnázií. Každý z těchto přístupů tak nabízí mírně odlišný pohled na danou problematiku.

Snížení počtu absolventů v posledních letech je poměrně výrazně ovlivněno jejich neúspěšností u maturitní zkoušky.

Tab. 2.2: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání¹

Absolventi - denní forma vzdělávání									
	Kat. E,H		Kat. LO		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše		Sk. 65	Vše
2002	9 122	44 483	251	6 792	2 327	42 428	18 527	11 700	113 120
2007	7 712	35 822	394	6 933	2 839	46 511	24 193	10 945	114 112
2011	6 164	27 791	324	5 811	3 069	40 461	23 862	9 557	98 455
2012	5 799	27 243	297	5 506	3 098	39 590	23 888	9 194	96 813
2013	4 999	24 592	406	5 070	3 346	38 969	22 686	8 751	91 884
2014	4 599	23 564	396	4 206	2 610	32 697	21 138	7 605	82 183
2015	4 150	22 260	364	3 707	2 417	29 783	20 533	6 931	76 852
2016	3 592	20 741	248	3 149	2 233	27 285	20 221	6 073	72 028
změna 11-16 (%)	-41,7%	-25,4%	-23,5%	-45,8%	-27,2%	-32,6%	-15,3%	-36,5%	-26,8%

Obr. 2.1 a 2.2: Vývoj počtu a podílu absolventů škol v jednotlivých kategoriích (denní forma)

Skupina gastronomických oborů je ve vzdělávací struktuře absolventů početně velmi významná, hlavně u absolventů s výučním listem (17,3% podíl na celku). V případě kategorie M tvoří absolventi gastronomických oborů 8,2 % a u kategorie LO se jedná o 7,9 % (viz obr. 2.2).

V případě nástavbového studia tvoří absolventi gastronomických oborů 7,5 % v denní a 2,2 % v jiné než denní formě vzdělání. V roce 2016 dosáhl počet absolventů nástavbového studia v gastronomii 148 absolventů, u vyššího odborného vzdělání je tato hodnota o něco vyšší (309 absolventů).

¹ V tabulce je uvedena procentní hodnota změny počtu absolventů mezi roky 2011 a 2016, protože účelem bylo vyjádřit rozsah změn ve střednědobém období, tzn. v posledních 5 letech. Samozřejmě k velkým změnám docházelo už dříve, což dokazují hodnoty počtu absolventů v roce 2002, 2007.

Tab. 2.3: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání

Absolventi	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
Rok	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše
2002	493	6 316	107	3 459	581	6 572	30	643
2007	677	8 142	266	5 889	504	5 310	6	923
2011	314	4 412	106	4 554	377	4 657	46	1 753
2012	284	3 682	69	4 049	314	4 935	37	1 672
2013	267	3 238	88	3 425	397	4 819	62	1 618
2014	184	2 703	48	2 359	311	4 319	53	1 733
2015	166	1 975	27	1 563	284	4 471	44	1 630
2016	117	1 554	31	1 385	274	4 139	35	1 546
2016 (%)	7,5%	-	2,2%	-	6,6%	-	2,3%	-

Pokud Vás zajímá oborová struktura absolventů podrobněji, doporučujeme podívat se na www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** je pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** umístěna stránka **Vývoj počtu absolventů SŠ a VOŠ**. V ní lze dohledat srovnání zastoupení absolventů v jednotlivých skupinách a kategoriích oborů.

2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura

Struktura absolventů úzce souvisí se strukturou nově přijatých žáků. Ta totiž předznamenává, jak se bude přibližně vyvíjet počet a struktura absolventů o několik let později. V současnosti dochází k velkému snížení počtu žáků, což se začalo projevovat výrazněji i v oborové struktuře žáků. Největší snížení nastalo v roce 2010/11, kdy do 1. ročníků středních škol bylo přijato 113 150 žáků oproti 127 793 žákům v roce 2009/10. Pokles nově přijatých žáků ovšem pokračoval dále, v roce 2016/17 tak do 1. ročníků středních škol (kromě nástaveb) bylo přijato 99 610 žáků.

V posledních 5 letech (2011–2016) tedy došlo k celkovému poklesu počtu žáků vstupujících do 1. ročníku oborů středních škol navazujících na základní školu o 7,0 %. Nejvíce za uvedené období klesl počet nově přijatých žáků do odborných maturitních oborů vzdělání (o 16,4 % u kategorie L0 a o 4,3 % u kategorie M). Počet žáků vstupujících do oborů s výučním listem se pak od roku 2011 snížil o 13,5 % (z 33,9 tisíc na 29,2 tisíc nově přijatých žáků). Počet nově přijatých žáků do gymnaziálních oborů je v posledních 5 letech stabilní (22,4 tis. v roce 2016).

Skupina oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus

A jak je to s nově přijatými žáky ve skupině oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus? Počet nově přijatých žáků v gastronomických oborech se během celého sledovaného období od roku 2002 postupně snižuje a mezi lety 2011–2016 došlo k mnohem výraznějšímu poklesu než v případě celkového počtu nově přijatých žáků. Podíl nově přijatých v gastronomických oborech dosáhl maxima v roce 2011, a to 11,2 %. Poté začal postupně klesat až na 9,1 % v roce 2016. Obdobný trend se projevil ve všech sledovaných kategoriích vzdělání, pouze v případě kategorie M došlo v roce 2012 k přechodnému mírnému zvýšení.

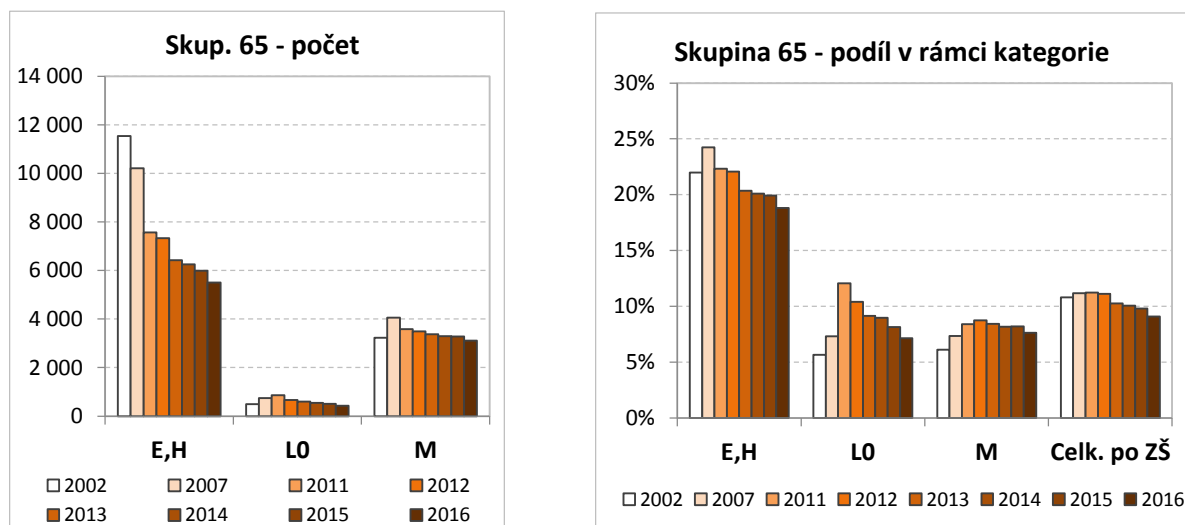
Podrobnější údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků a jejich vývoji pak obsahují tab. 2.4 a obr. 2.3 a 2.4.

Tab. 2.4: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů středních škol po ZŠ podle kategorie vzdělání

Nově přijatí žáci - denní forma vzdělávání									
Rok	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K Vše	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše		Sk. 65	Vše
2002	11 540	52 508	497	8 817	3 234	53 003	25 308	15 271	141 239
2007	10 207	42 093	738	10 110	4 052	55 185	25 845	14 997	134 114
2011	7 565	33 876	866	7 186	3 587	42 651	22 361	12 018	107 081
2012	7 328	33 202	666	6 406	3 493	40 022	22 811	11 487	103 419
2013	6 420	31 566	593	6 486	3 373	40 060	22 175	10 386	101 258
2014	6 260	31 154	551	6 145	3 301	40 393	21 960	10 112	100 478
2015	5 996	30 118	508	6 248	3 288	40 182	22 524	9 792	99 994
2016	5 509	29 286	428	6 005	3 108	40 831	22 410	9 045	99 610
změna 11-16 (%)	-27,2%	-13,5%	-50,6%	-16,4%	-13,4%	-4,3%	0,2%	-24,7%	-7,0%

Obr. 2.3 a 2.4: Vývoj počtu a podílu nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích (denní forma)

Tab. 2.5: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů navazujících na SŠ podle kategorie vzdělání

Nově přijatí žáci do 1.r.	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
Rok	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše
2002	1 018	11 412	507	8 673	911	10 709	20	2 024
2007	1 018	11 406	429	11 005	705	8 786	83	3 189
2011	706	9 174	192	7 514	602	8 464	119	3 316
2012	567	7 791	142	6 148	632	8 786	79	3 260
2013	542	7 036	166	6 006	619	8 548	118	3 257
2014	434	6 296	83	4 861	595	7 803	74	2 954
2015	403	5 802	74	4 395	551	6 960	50	3 025
2016	255	5 444	107	4 418	470	5 990	17	2 694
2016 (%)	4,7%	-	2,4%	-	7,8%	-	0,6%	-

Pro zájemce o další informace týkající se struktury nově přijatých žáků do škol doporučujeme podívat se na stránku www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** → **Oborová struktura žáků v SŠ a VOŠ**.

Vývoj počtu nově přijatých žáků najdete v publikaci:

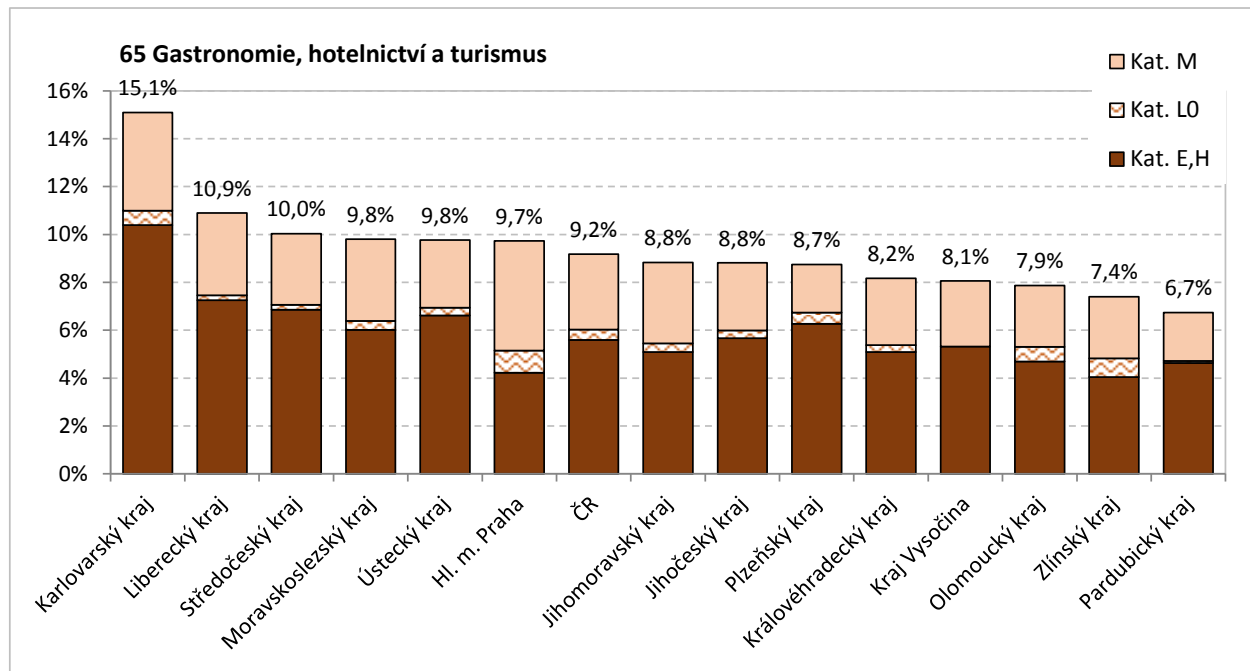
VOJTĚCH, J. – CHAMOUTOVÁ, D.: *Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v EU – 2016/17*. Praha: NÚV, 2017. 46 stran
dostupné na <http://infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-137>.

2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích

Tabulka 2.6 obsahuje údaje o počtech nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích i v gastronomických oborech v roce 2016, a to v krajském členění. Vzhledem k různé velikosti krajů je však potřebné pro vzájemné srovnávání mezi kraji využít spíše podíl nově přijatých žáků stavebních oborů na celkovém počtu nově přijatých žáků (obr. 2.5).

V roce 2016 bylo v České republice přijato do 1. ročníků středních škol (bez nástavbového studia) 9 045 žáků do gastronomických oborů, což představuje 9,2 % všech nově přijatých žáků. Ve všech krajích je podíl nově přijatých žáků do gastronomických oborů po ZŠ mezi 6 a 11 %, výjimkou je Karlovarský kraj, kde do gastronomických oborů vstupuje 15,1 % žáků ze základních škol. Naopak relativně nejméně je do gastronomických oborů přijato v krajích Pardubickém, Zlínském a Olomouckém (méně než 8 %). Učební obory kategorie vzdělání E a H dominují v Karlovarském kraji - zde jsou ovšem výraznou měrou zastoupeny i maturitní obory kategorie M, které převažují také v Hl. m. Praze. Zastoupení vyučených s maturitou kat. L0 je nejvýraznější v Hl. m. Praze a ve Zlínském kraji.

Obr. 2.5: Podíl nově přijatých žáků v dané kategorii a skupině oborů na celkovém počtu žáků nově přijatých do oborů navazujících na ZŠ v roce 2016 v krajích (denní forma)

Tab. 2.6: Počet nově přijatých žáků podle kategorie vzdělání v roce 2016 v krajích (denní forma)

Kraj	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše	Sk. 65	Vše		Sk. 65	Vše
Hl. m. Praha	595	2 518	130	800	647	6 760	4 014	1 372	14 092
Středočeský kraj	621	3 020	19	403	269	3 463	2 173	909	9 059
Jihočeský kraj	356	1 936	21	360	177	2 644	1 347	554	6 287
Plzeňský kraj	331	1 711	25	358	106	2 210	1 007	462	5 286
Karlovarský kraj	277	958	16	114	109	1 079	513	402	2 664
Ústecký kraj	546	3 045	27	335	233	3 405	1 465	806	8 250
Liberecký kraj	280	1 365	8	179	133	1 655	663	421	3 862
Královéhradecký kraj	283	1 605	16	302	155	2 457	1 198	454	5 562
Pardubický kraj	234	1 610	4	314	102	2 080	1 046	340	5 050
Kraj Vysočina	245	1 523	0	301	126	1 713	1 067	371	4 604
Jihomoravský kraj	533	2 946	37	779	354	4 087	2 650	924	10 462
Olomoucký kraj	291	1 980	38	456	159	2 369	1 401	488	6 206
Zlínský kraj	235	1 475	45	528	150	2 335	1 470	430	5 808
Moravskoslezský kraj	682	3 594	42	776	388	4 574	2 396	1 112	11 340
ČR	5 509	29 286	428	6 005	3 108	40 831	22 410	9 045	98 532

Každoroční krajský přehled vývoje počtu a podílu žáků a absolventů podle kategorie vzdělání je umístěn na webových stránkách www.nuv.cz → v části **Vzdělávání a trh práce** → pod odkazy [Souhrn informací o všech krajích](#) nebo [Informace o jednotlivých krajích](#).

2.4 Přehled oborů vzdělání

Jak už bylo v předchozím textu několikrát zmíněno, velké **změny** se v posledních letech uskutečnily také **v oblasti soustavy oborů vzdělání**. Kurikulární reforma je spojena spíše s obsahovými proměnami přípravy a realizace vzdělávání, ovšem součástí těchto změn byla i **redukce počtu oborů vzdělání**. Nově vzniklé obory vzdělání jsou totiž širěji koncipovány, aby umožnily absolventům širší uplatnitelnost, a dávají školám také možnost upravit si vzdělávací program o regionální prvek (promítnutí místních specifik trhu práce, požadavků zaměstnavatelů, provozních a technických podmínek školy apod.).

Kurikulární reforma probíhala několik let, kdy byly postupně během čtyř let vydávány nové rámcové vzdělávací programy a školy měly dvouletou lhůtu pro implementaci nových oborů do výuky prostřednictvím vytvoření vlastních školních vzdělávacích programů. Od roku 2012 jsou už všichni žáci přijímáni jen do nových oborů vzdělání.

Tabulka 2.7 obsahuje přehled počtu oborů, do kterých byli přijati žáci do 1. ročníků. Je zde zřejmý trend redukce oborů vzdělání ve středním odborném vzdělávání. V roce 2007 (ještě před kurikulární reformou) byli noví žáci přijati do 495 různých oborů vzdělání na středních školách, v roce 2012 už jen do 243. Skupinu oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus lze řadit mezi skupiny spíše s podprůměrným počtem oborů. V roce 2016 byli žáci přijati jen do 7 různých gastronomických oborů vzdělání, z toho 2 tvořily méně náročné obory s výučním listem kategorie E a 1 klasický obor s výučním listem kategorie H. Další 2 obory jsou klasické odborné s maturitou kategorie M, jeden obor je kategorie L0 (střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem) a jeden patří do nástavbového studia. Přitom ještě v roce 2007 byli přijati žáci do 17 různých oborů skupiny 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus na úrovni středoškolského vzdělání.

Tab. 2.7: Vývoj počtu oborů vzdělání, do kterých byli v daném roce přijati žáci do 1. ročníku denního studia

Kategorie	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus				Celkem			
	2002	2007	2012	2016	2002	2007	2012	2016
E	2	2	2	2	67	56	33	32
H	6	5	1	1	151	114	71	75
L0	2	2	1	1	49	48	28	28
M	6	7	2	2	52	30	25	22
L5	2	1	2	1	213	210	71	75
Všechny	18	17	8	7	579	495	243	250

Přehled gastronomických oborů realizovaných ve školním roce 2015/16 na středních školách, včetně počtu žáků v jednotlivých ročnících najdete v tabulce 2.8.

Tab. 2.8: Přehled oborů vzdělání s počtem žáků a absolventů v roce 2015/16 v denní formě vzdělání

Kategorie a obor vzdělání	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	Absolventi	Nově přijatí
Kategorie E	1239	1023	736	0	694	1143
6551E01 Strav.a byyt.sluzby	907	715	736	0	525	847
6551E02 Práce ve stravování	332	308	0	0	169	296
Kategorie H	4866	4329	4120	0	3064	4505
6551H01 Kuchař-číšník	4866	4329	4120	0	3064	4505
Kategorie L0	445	445	391	420	248	428
6541L01 Gastronomie	445	445	391	420	248	428
Kategorie M	3323	3182	3035	2923	2279	3216
6542M01 Hotelnictví	2051	1994	1882	1885	1516	1982
6542M02 Cestovní ruch	1272	1188	1153	1038	763	1234
Kategorie L5	380	307	21	0	148	362
6541L51 Gastronomie	380	307	21	0	148	362

2.5 Přehled středních škol

S klesajícím počtem žáků bylo nutné optimalizovat také síť středních škol. Zatímco v roce 2002 přijalo žáky do 1. ročníků 1 571 středních škol, z toho 271 do některého z gastronomických oborů, v roce 2016 byl celkový počet škol (s alespoň jedním přijatým žákem) 1 302, z toho 250 s gastronomickými obory. Podrobnější počty škol, které přijaly žáky do 1. ročníku oborů středních škol, a to v detailu, o jakou kategorii vzdělání se jednalo, jsou uvedeny v tabulkách 2.9 a 2.10 (ve druhé z nich v členění podle krajů).

Tab. 2.9: Počet škol, které v daných letech přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Rok	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus						Celkem					
	Všechny	E	H	L0	M	L5	Všechny	E	H	L0	M	L5
2002	271	91	168	17	62	40	1 571	195	546	228	767	344
2007	264	76	166	31	81	41	1 444	162	474	259	807	331
2016	250	92	152	30	96	13	1 302	160	445	226	709	239

Tab. 2.10: Počet škol, které v roce 2016 přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Kraj	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus						Celkem					
	Všechny	E	H	L0	M	L5	Všechny	E	H	L0	M	L5
Hl. m. Praha	24	6	12	5	13	2	184	12	33	23	89	25
Středočeský kraj	34	14	18	1	11	1	149	21	53	20	77	26
Jihočeský kraj	19	7	12	1	6	1	90	10	34	13	51	17
Plzeňský kraj	13	4	9	3	3	1	55	7	21	13	31	13
Karlovarský kraj	9	5	6	1	2	1	38	8	18	7	22	5
Ústecký kraj	19	12	13	4	9		95	21	37	21	54	17
Liberecký kraj	8	4	5	1	5		48	6	15	7	33	8
Královéhradecký kraj	17	4	11	2	6	1	83	8	29	12	47	12
Pardubický kraj	11	3	7	1	4		74	4	31	17	40	13
Kraj Vysočina	16	6	11		6	2	62	9	27	11	34	15
Jihomoravský kraj	25	8	15	2	10	1	126	13	43	23	68	24
Olomoucký kraj	17	6	9	2	5		95	15	30	18	46	20
Zlínský kraj	12	5	8	4	4	1	67	11	29	18	39	18
Moravskoslezský kraj	26	8	16	3	12	2	136	15	45	23	78	26
ČR	250	92	152	30	96	13	1 302	160	445	226	709	239

Pokud Vás více zajímají změny ve struktuře středních škol a oborů vzdělání, doporučujeme publikaci CHAMOUTOVÁ, D., VOJTĚCH, J., SKÁCELOVÁ, P.: *Analýza realizované vzdělávací nabídky středních škol ve školních rocích 1998/99, 2003/04, 2008/09 a 2016/17* Praha: NÚV, 2017. 51 stran na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-143>.

3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce

Nezaměstnanost absolventů škol patří k důležitým ukazatelům, které názorně vypovídají o uplatnitelnosti absolventů škol, ale i o zájmu a potřebách zaměstnavatelů. Míra nezaměstnanosti absolventů škol vyjadřuje, kolik procent absolventů zůstalo bez zaměstnání a přihlásilo se do evidence na úřadu práce. Uváděné hodnoty vycházejí z poměru počtu absolventů v posledním ukončeném školním roce a počtu evidovaných nezaměstnaných k 30. dubnu následujícího kalendářního roku.

3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání

Míra nezaměstnanosti absolventů je velmi citlivá na ekonomický vývoj. V letech 2003–2008 se vlivem příznivé hospodářské situace nezaměstnanost absolventů snížila na minimální hodnoty. Mezi lety 2008 a 2010 se míra nezaměstnanosti absolventů začala vlivem ekonomické krize zvyšovat, aby v následujících dvou letech 2011–2012 zase postupně klesala. Nepříznivý vývoj ekonomiky, který vyústil v druhou hospodářskou recesi, kdy šest čtvrtletí po sobě ekonomika klesala, způsobil opětovné zvýšení míry nezaměstnanosti absolventů škol v dubnu 2013 na nové maximum. V roce 2014 se však situace na trhu práce stabilizovala a nezaměstnanost absolventů škol opět klesla. Pokles pokračoval i v dalším období, v roce 2017 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů dokonce výrazně nižších hodnot než v roce 2012.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla i v roce 2017 zaznamenána tradičně u absolventů s výučním listem (kategorie E, 12,9 %, kategorie H, 6,2 %) a u absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L5; 8,8 %), nicméně i ve srovnání s předchozím rokem došlo u těchto kategorií k výraznému poklesu. **Nejnižší hodnoty nezaměstnanosti** pak vykazují absolventi oborů s maturitou bez odborného výcviku (kategorie M; 5,2 %) a vyšších odborných škol (kategorie N; 2,9 %), i zde se snížily míry

nezaměstnanosti absolventů ve srovnání s rokem 2016. Nezaměstnanost absolventů maturitních oborů s odborným výcvikem (kategorie L0) dosáhla v roce 2017 6,3 %, což je stejně jako v uplynulých třech letech hodnota převyšující míru nezaměstnanosti maturantů ostatních čtyřletých oborů, ale i vyučených. Míra nezaměstnanosti absolventů nástavbového studia po vyučení je už tradičně vyšší než u vyučených a v roce 2017 činila 8,8 %.

Gastronomie, hotelnictví a turismus

Absolventi gastronomických oborů vykazují dlouhodobě ve všech kategoriích vzdělání (kromě kategorie L) nezaměstnanost vyšší, než je průměr všech absolventů v jednotlivých kategoriích. Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů gastronomických oborů kopíruje trendy a časový vývoj nezaměstnanosti absolventů škol obecně.

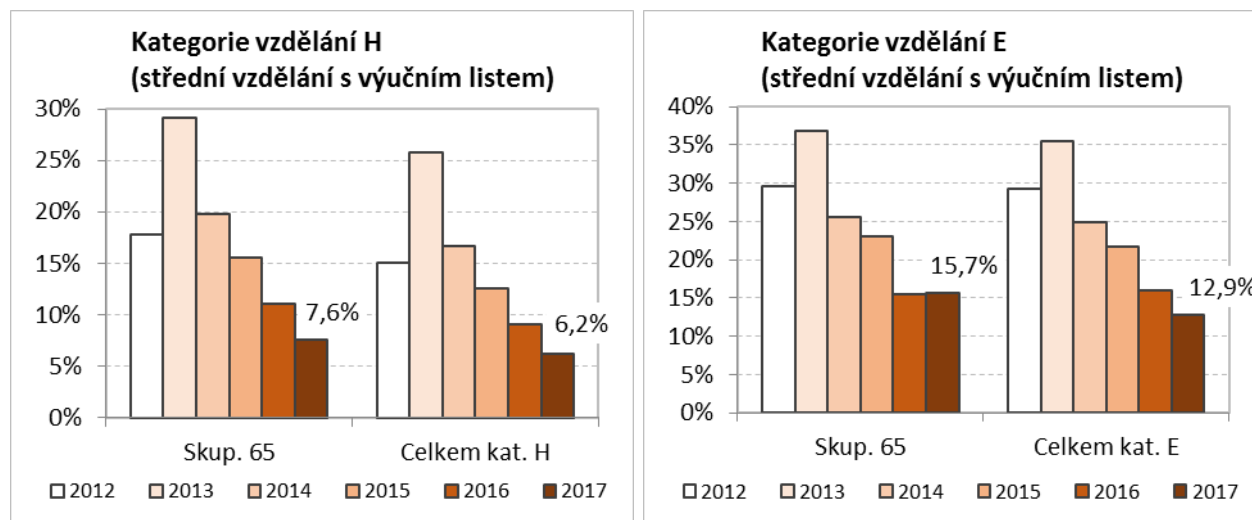
Tab. 3.1: Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie v letech 2014–2017

Kat.	Rok	Skup. 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus			Celkem
		Počet absolventů	Počet nezam. abs.	Míra nezaměstnanosti abs.	Míra nezaměstnanosti abs.
H	2014	4125	815	19,8%	16,6%
	2015	3807	594	15,6%	12,6%
	2016	3461	382	11,0%	9,1%
	2017	2991	226	7,6%	6,2%
E	2014	910	233	25,6%	24,9%
	2015	852	197	23,1%	21,7%
	2016	752	116	15,4%	16,0%
	2017	656	103	15,7%	12,9%
L0	2014	406	56	13,8%	14,3%
	2015	396	64	16,2%	13,2%
	2016	364	48	13,2%	10,6%
	2017	248	15	6,0%	6,3%
M	2014	3346	460	13,7%	11,6%
	2015	2610	358	13,7%	9,6%
	2016	2417	220	9,1%	7,5%
	2017	2233	162	7,3%	5,2%
L5	2014	267	53	19,9%	18,1%
	2015	184	42	22,8%	15,1%
	2016	166	16	9,6%	10,6%
	2017	117	5	4,3%	8,8%
N	2014	397	55	13,9%	9,8%
	2015	311	40	12,9%	7,5%
	2016	284	23	8,1%	5,2%
	2017	274	13	4,7%	2,9%

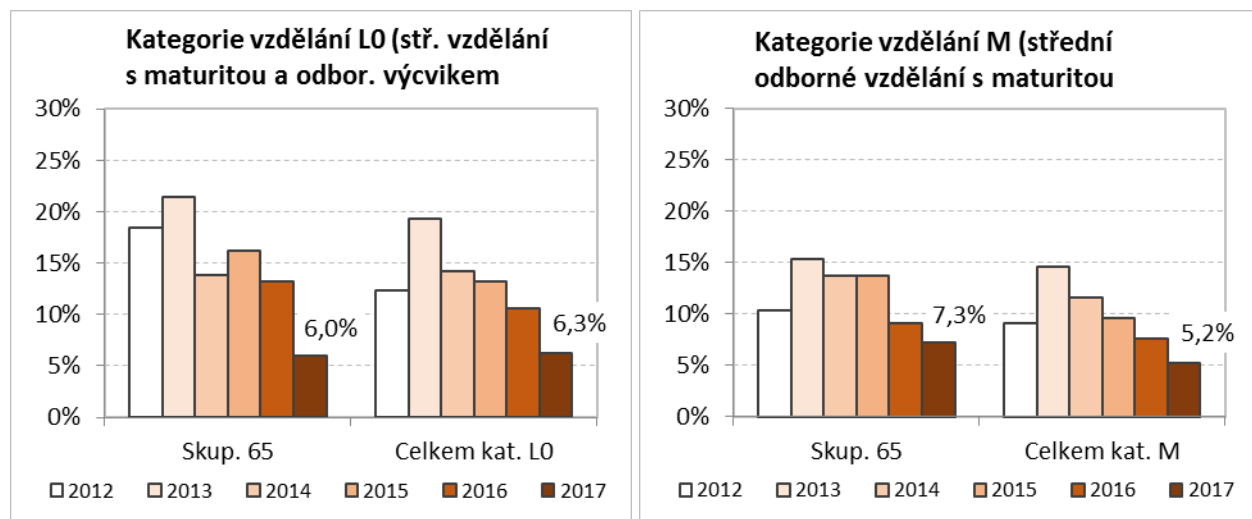
U absolventů gastronomických oborů s výučním listem kategorie H se nezaměstnanost pohybovala v roce 2014 na úrovni 19,8 %, do roku 2017 však došlo k výraznému snížení na 7,6 %. U méně náročných učebních oborů kategorie E se míra nezaměstnanosti absolventů gastronomických oborů snížila z 25,6 % na 15,7 %. V době špatné ekonomické situace měli také absolventi gastronomických oborů z maturitních kategorií L0 a M míru nezaměstnanosti nadprůměrnou. V roce 2017 se míra nezaměstnanosti u absolventů kategorie M pohybovala na nižší, nicméně stále ještě nadprůměrné úrovni 7,3 %. U oborů kategorie L0 mírně klesla pod průměr, a to na 6,0 %.

Vývoj nezaměstnanosti absolventů je znázorněn v grafech na obrázcích 3.1 až 3.5.

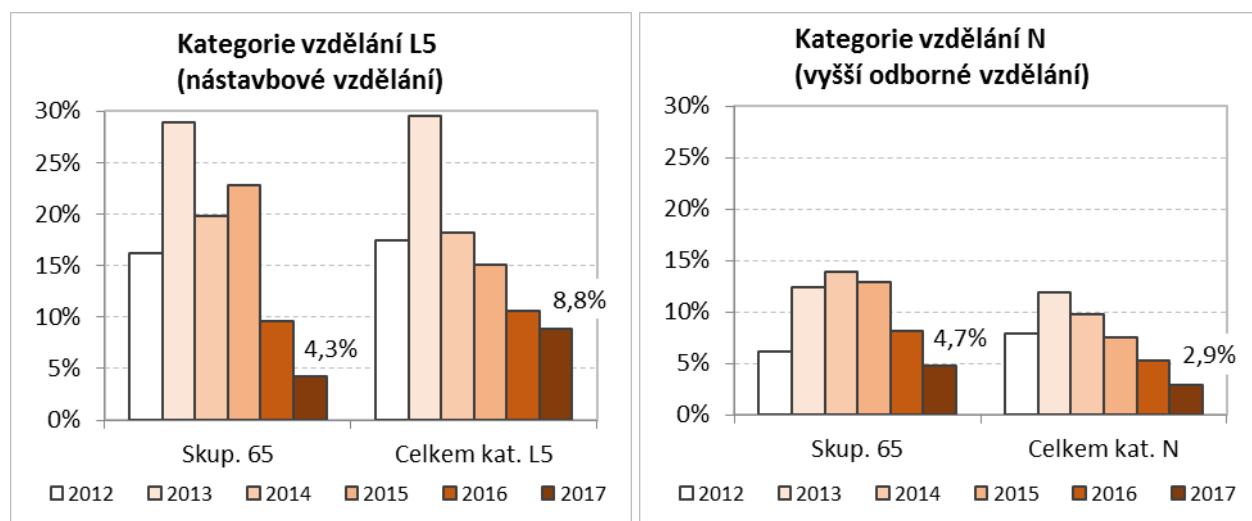
Obr. 3.1: Míra nezaměstnanosti absolventů s výučním listem v letech 2012–2017

Obr. 3.2–3.3: Míra nezaměstnanosti absolventů 4letých oborů s maturitou v letech 2012–2017

Obr. 3.4–3.5: Míra nezaměstnanosti absolventů kategorií L5 a H v letech 2012–2017

Pro další informace, souhrny i metodologii k tématu nezaměstnanosti absolventů škol doporučujeme podívat se na stránky www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Nezaměstnanost** pod nadpisem → **Nezaměstnanost absolventů škol**. Najdete zde informace o nezaměstnanosti absolventů škol podle jednotlivých kategorií i skupin oborů vzdělání, včetně jejich porovnání.

Výchozí publikace: Úlovec, M. – Vojtěch, J.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2017*. Praha: NÚV, 2017. 42 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-142>.

3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání

V tabulce 3.2 jsou uvedeny míry nezaměstnanosti absolventů škol v roce 2015 a 2017 podle jednotlivých oborů vzdělání.

Mezi obory s velmi nízkou mírou nezaměstnanosti patří obory kategorie L, a to nástavbový obor Gastronomie i maturitní obor Gastronomie. Následuje maturitní obor Hotelnictví (M) a učební obor Kuchař-číšník a maturitní obor Cestovní ruch. Násobně vyšší míru nezaměstnanosti mezi gastronomickými obory vykazují učební obory kategorie E (Práce ve stravování a Stravovací a ubytovací služby).

Tab. 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů škol podle oborů v letech 2015 a 2017

Obor	Název oboru	2015			2017		
		ABS	NZ	MIRA NZ	ABS	NZ	MIRA NZ
6551E01	Strav.a ubyt.sluzby	666	174	26,1%	525	82	15,6%
6551E02	Práce ve stravování	186	23	12,4%	131	21	16,0%
6551H01	Kuchař-číšník	3807	594	15,6%	2991	226	7,6%
6541L01	Gastronomie	396	64	16,2%	248	15	6,0%
6542M01	Hotelnictví	1789	266	14,9%	1509	105	7,0%
6542M02	Cestovní ruch	821	92	11,2%	724	57	7,9%
6541L51	Gastronomie	184	42	22,8%	117	5	4,3%

Pozn.: ABS – počet absolventů v předchozím školním roce; NZ – počet evidovaných nezaměstnaných absolventů; MIRA NZ – míra nezaměstnanosti absolventů škol k 30. dubnu. Některé obory však vykazují malé množství absolventů, v takových případech nemůže být míra jejich nezaměstnanosti vypovídající.

Nezaměstnanost absolventů škol podle jednotlivých oborů si můžete vyhledat také na webové stránce <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-02>.

3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích

Národní ústav pro vzdělávání každoročně zpracovává reporty o nezaměstnanosti absolventů škol pro jednotlivé kraje. Pro každý kraj je zpracováván dlouhodobější vývoj nezaměstnanosti absolventů podle kategorií, včetně srovnání se situací v České republice. Nechybí zde ani aktuální míry nezaměstnanosti absolventů v kraji v členění podle skupin oborů vzdělání. Kromě toho je k dispozici také zpráva za Českou republiku, v níž jsou hodnoty nezaměstnanosti absolventů v krajích navzájem porovnány. Tyto materiály jsou veřejně dostupné na webových stránkách www.nuv.cz → v části **TÉMATA** pod nadpisem **Vzdělávání a trh práce** a následně **Analýzy a data NÚV** → pod odkazem **Souhrn informací o všech krajích - struktura zaměstnanosti, nově přijatí žáci a absolventi, nezaměstnanost absolventů**. Případně lze využít odkazy **Souhrn informací o všech krajích** nebo **Informace o jednotlivých krajích**.

4. Přejchod absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy

Absolventi středních škol, kteří získají maturitní vzdělání, mohou dále pokračovat v terciárním studiu, a to na vyšších odborných či vysokých školách. Jaký podíl absolventů se však do dalšího studia hlásí a kolik je jich přijato? Tyto informace je možno získat z vysokoškolských matrik. V následující kapitole se údaje vztahují pouze k uchazečům, kteří se hlásí ke studiu na vysoké a vyšší odborné školy bezprostředně po ukončení střední školy.

4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy

S rostoucími kapacitami vysokých škol v minulých letech narůstaly i počty přihlášených a přijatých absolventů oborů středních škol (včetně nástavbového vzdělávání). V posledních letech se však počty přihlášených pomalu snižují vlivem klesající demografické křivky. Podíly absolventů středních škol hlásících se a přijatých do terciárního vzdělávání se však poměrně stabilizovaly.

Podíl absolventů středních škol hlásících se ke studiu na vysoké škole se v letech 2010–2013 pohyboval na úrovni 79–80 %. Obdobně bylo k vysokoškolskému studiu ve stejném období přijato 65–67 % všech absolventů středních škol. U vyšších odborných škol se zájem a úspěšnost absolventů při přijímání také ustálily. O studium na vyšší odborné škole v daném období projevilo zájem 11 % absolventů středních škol a přijato jich bylo 9 %.

Nejčastěji se ke studiu na vyšších odborných či vysokých školách hlásí maturanti z gymnázií (téměř všichni) a lyceí (94 %), dále pak absolventi z klasických maturitních oborů kategorie M (72 %), následují absolventi oborů s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0; 35 %) a nástavbových oborů (37 %). V posledních třech letech se úspěšnost při přijímacím řízení na vysoké školy pohybovala na úrovni 82–81 % a na vyšší odborné školy na úrovni 85–87 %. V přihlašování do studia na VŠ a VOŠ však existují rozdíly nejen mezi kategoriemi, ale i skupinami oborů vzdělání.

Absolventi oborů **kategorie M** ze skupiny **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** se k terciárnímu studiu hlásí mnohem méně než absolventi jiného zaměření. Po ukončení střední školy se k dalšímu studiu na vysoké či vyšší odborné škole v roce 2013 přihlásilo a k přijímacím zkouškám dostavilo **65 % absolventů gastronomických oborů středních odborných škol** (kategorie M), z toho se na vyšší odborné školy hlásilo **13 %** absolventů a ke studiu na vysoké škole **59 %** absolventů.² Podíl přihlášených absolventů gastronomických oborů hlásících se na vysoké či vyšší odborné školy se za poslední 3 roky téměř nezměnil.

Zatímco absolventi gastronomických oborů kategorie M přihlášení ke studiu na vyšší odborné školy mají celkem vysokou úspěšnost při přijímacím řízení (92 %), jejich úspěšnost přijetí ke studiu na vysoké školy se pohybuje jen kolem 59 %. Ke studiu na vysoké či vyšší odborné školy je tak **přijato celkem 51 % všech absolventů gastronomických oborů kategorie M**. Na vyšší odborné školy je přijato 12 % absolventů a ke studiu na vysoké školy 41 %. **Rovnou na trh práce tedy po ukončení maturitního studia přechází 49 % absolventů gastronomických oborů kategorie M.**

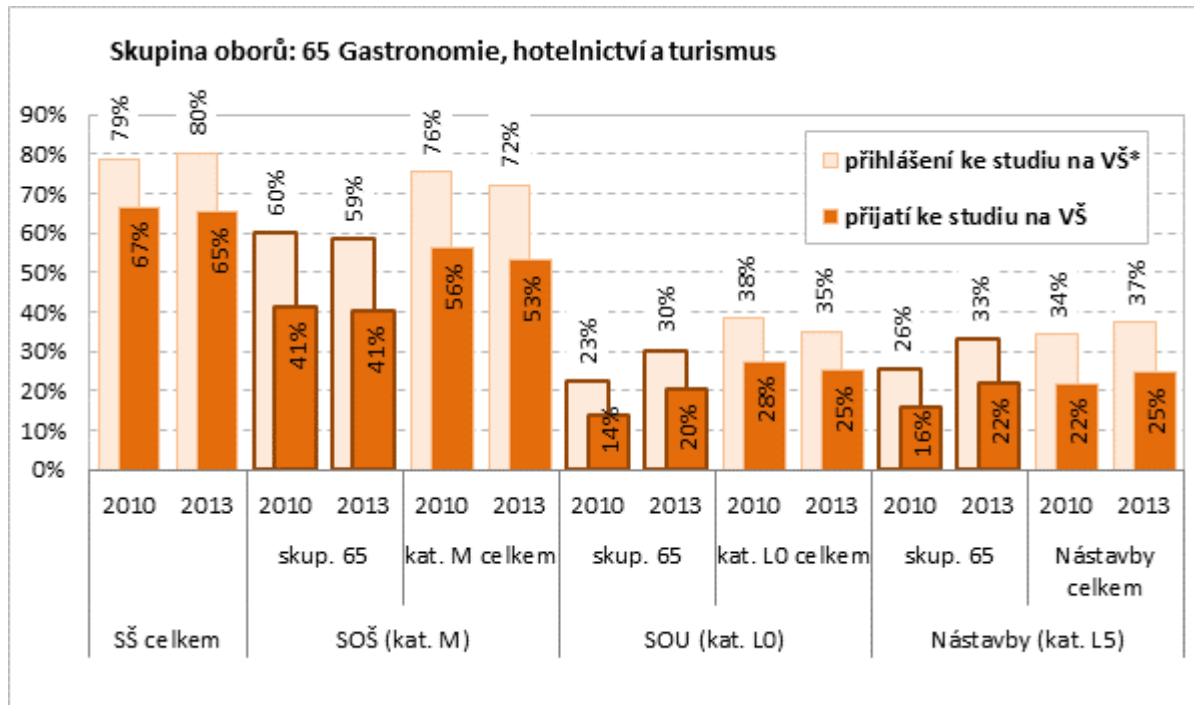
Absolventi gastronomických oborů kategorie L0 se ke studiu programů terciárního vzdělávání hlásí v 35 % případů, z toho 6 % se hlásí ke studiu na vyšších odborných školách a 30 % k vysokoškolskému studiu. Při přijímacím řízení na vyšší odborné školy jsou absolventi gastronomických oborů poměrně úspěšní. Ke studiu na vysoké či vyšší odborné školy je **přijato**

---

² Někteří absolventi se současně hlásili na vyšší odborné školy i na vysoké školy. Proto součet absolventů hlásících se do terciárního studia neodpovídá pouhému součtu absolventů hlásících se zvlášť na VOŠ a absolventů hlásících se na VŠ.

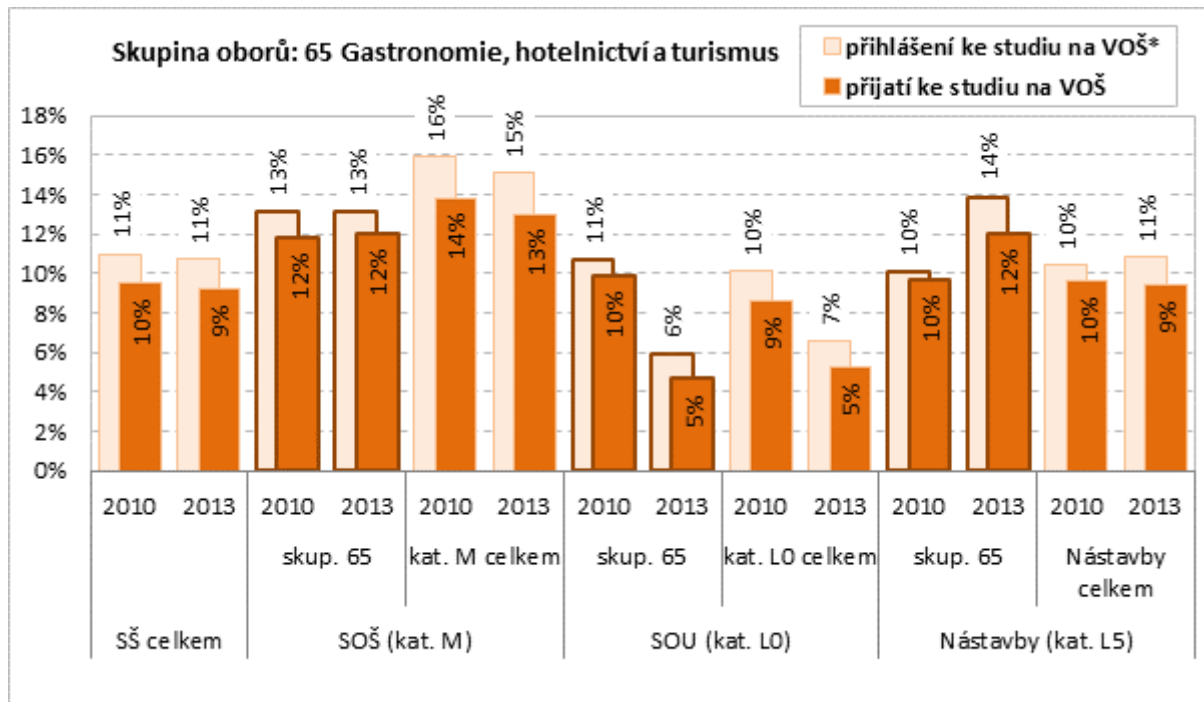
25 % absolventů gastronomických oborů kategorie L0, přitom na vyšší odborné školy 5 % z nich a ke studiu na vysoké školy 20 %. Na trh práce tak bezprostředně po ukončení školy vstupuje přibližně 75 % absolventů těchto oborů.

Obr. 4.1: Podíl přihlášených a přijatých absolventů SŠ hlásících se na vysoké školy

Pozn.: přihlášení ke studiu = podíl absolventů, kteří podali přihlášku a zároveň se dostavili k přijímacímu řízení (pokud se přijímací zkoušky nekonaly, byli započteni všichni přihlášení).

Obr. 4.2: Podíl přihlášených a přijatých absolventů SŠ hlásících se na vyšší odborné školy

Pozn.: přihlášení ke studiu = podíl absolventů, kteří podali přihlášku a zároveň se dostavili k přijímacímu řízení (pokud se přijímací zkoušky nekonaly, byli započtení všichni přihlášení).

V případě **nástavbového studia** se ke studiu v terciárním vzdělávání hlásí 45 % absolventů **gastronomických nástavbových oborů vzdělání**, z toho 14 % podává přihlášky ke studiu na vyšší odborné škole a 33 % k vysokoškolskému studiu. Ke studiu na vysoké či vyšší odborné škole bylo v roce 2013 **přijato 34 %** absolventů gastronomických oborů nástavbového studia. Na vysoké školy je přijato 22 % absolventů těchto oborů a na vyšší odborné školy 12 % absolventů. **Na trh práce tedy přechází po absolvování nástavbového studia zhruba 66 % absolventů gastronomických a hotelových oborů.**

Vzhledem k odborněji zaměřenému studiu na středních školách si absolventi gastronomických oborů většinou vybírají obory podobného zaměření, jaké absolvovali na střední škole. Absolventi gastronomických oborů ve všech maturitních kategoriích (M, L0 i L5), kteří jsou zároveň přijati na vysokou školu, jsou z více než 50 % přijati do některého vysokoškolského oboru ze skupin **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** či **62 Ekonomie**.

Z absolventů přijatých na VOŠ jich 40–50 % pokračuje také ve studiu **gastronomických oborů**, další pak oborů **ekonomicko-administrativních nebo pedagogických** (viz tab. 4.1).

Tab. 4.1: Nejčastější obory, do kterých jsou absolventi gastronomických oborů přijati

Do jakých oborů vzdělání jsou absolventi nejčastěji přijati?		65 Gastronomie, hotelnictví a turismus					
		kat. M		kat. L0		kat. L5 (nástavby)	
		2009	2013	2009	2013	2009	2013
Přechod na VŠ	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	33% (2.)	16% (2.)	37% (1.)	25% (2.)	16% (2.)	31% (1.)
	62 Ekonomie	37% (1.)	46% (1.)	16% (3.)	33% (1.)	36% (1.)	29% (2.)
	67 Sociální vědy		11% (3.)				12%
	29 Potravinářství, potravinářská chemie			21% (2.)	15% (3.)		
	75 Pedagogika, učitelství, sociální péče	9% (3.)	8% (4.)				3%
Přechod na VOŠ	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	41% (1.)	41% (1.)	35% (2.)	47% (1.)	45% (1.)	50% (1.)
	63 Ekonomika a administrativa	28% (2.)	20% (2.)	50% (1.)	26% (2.)	26% (2.)	16% (2.)
	75 Pedagogika, učitelství, sociální péče	11% (3.)	14% (3.)				16% (2.)

4.2 Předčasné odchody z vysokých škol

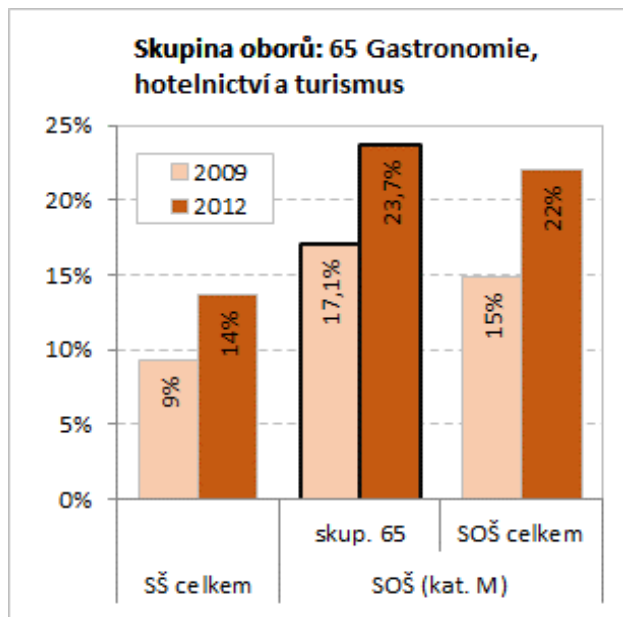
K vysokoškolskému studiu je přijímáno stále více uchazečů. I přes zvyšující se šance na přijetí ke studiu však ne všichni z přijatých studium úspěšně ukončí. Proto se v této kapitole zaměříme na absolventy středních škol, kteří ke studiu nastoupili bezprostředně po složení maturitní zkoušky nebo v několika málo následujících letech, ale do dvou let již nejsou studenty žádné VŠ.

Obecně lze konstatovat, že se zvýšeným počtem studentů VŠ vzrostl také podíl těch, kteří VŠ studium ukončí předčasně. Navíc absolventi gastronomických oborů středních škol kategorie M předčasně ukončují studium na VŠ častěji než absolventi obecně (bez oborového zaměření).

Předčasně odchází ze studia do dvou let téměř 24 % z těch, kteří na vysoké školy nastoupí. Tento podíl se proti roku 2009 výrazně zvýšil, což souvisí se skutečností, že je do oborů Vysokých škol přijímán větší podíl absolventů škol středních.

Další informace, souhrny i metodologie k tématu přechodu absolventů škol do terciárního vzdělávání a jejich neúspěšnosti studia na vysokých školách jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitole **Přechod absolventů SŠ do terciéru**. Najdete zde porovnání úspěšnosti absolventů při přechodu na vyšší odborné a vysoké školy mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to i podle kategorie vzdělání.

Obr. 4.3: Podíl absolventů, kteří začnou na vysoké škole studovat, ale do dvou let studia zanechají

Informace v této kapitole vycházejí z publikací:

KUCHAŘ, P., VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Přechod absolventů středních škol do terciárního vzdělávání – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 75 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-88>,

PIKÁLKOVÁ, S., VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Úspěšnost absolventů středních škol ve vysokoškolském studiu, předčasné odchody ze vzdělávání – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 58 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-95>.

5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů

V této kapitole se podíváme na strukturu zaměstnanosti absolventů podle profesního členění. **Pojem absolvent zde přitom bude představovat mladého člověka ve věku 20 až 24 let.** Analyzované údaje vycházejí z výběrového šetření pracovních sil, prováděného Českým statistickým úřadem. Na základě odborného porovnání dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání lze z těchto dat získat také strukturu zaměstnanosti absolventů podle toho, jak moc se jejich vzdělání přibližuje vykonávanému zaměstnání – jedná se o určení tzv. shody mezi vzděláním a vykonávaným zaměstnáním.

5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání

V roce 2016 bylo zaměstnáno ve věku 20–24 let 197 tisíc absolventů středního odborného vzdělání, z nich téměř 29 tisíc tvořili absolventi gastronomických oborů vzdělání. To znamená, že mezi zaměstnanými absolventy ve věku 20–24 let tvořili **15,1 %** ti, co absolvovali některý **z gastronomických oborů**, ať už na úrovni vyučení, či maturity. Počet zaměstnaných absolventů (ve věku 20–24 let) těchto oborů s výučním listem i s maturitou se od roku 2013 mírně navýšil, a to o 0,5 tis. Na zvýšení počtu zaměstnaných absolventů v tomto období mělo pozitivní vliv oživení ekonomiky a tím i cestovního ruchu, hotelnictví a gastronomie.

V roce 2016 bylo zaměstnáno téměř **99 tisíc vyučených absolventů ve věku 20–24 let**, z toho **19 tis. (tj. 19,5 %)** z nich mělo vzdělání v některém **z oborů skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus**. Od roku 2013 počet pracujících absolventů s výučním listem klesl o 2,1 % a v případě pracujících vyučených absolventů gastronomických oborů vzdělání zůstal počet téměř stejný.

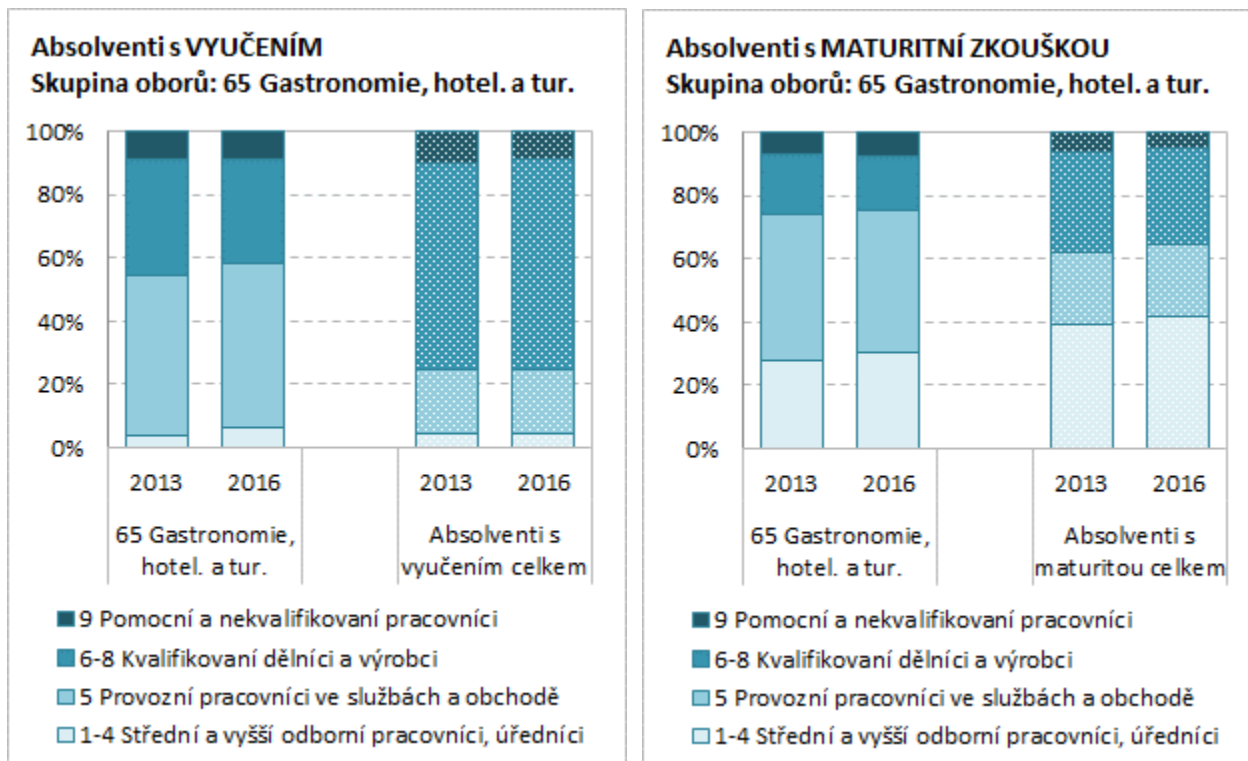
Zaměstnaných **absolventů s maturitou** (věk 20–24 let) bylo v roce 2016 celkem **98 tisíc** a jejich počet od roku 2013 výrazně poklesl. Absolventi **sk. oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus s maturitou v roce 2016 tvořili 10,7 %** pracujících absolventů s maturitní zkouškou a jejich počet od roku 2013 se mírně zvýšil (o 5,5 %).

Tab. 5.1: Počet pracujících absolventů s vyučením a maturitou ve věku 20–24 let

Absolventi 20-24 let	Vyučení		Maturanti		Vyučení + maturanti	
	Skup. 65	Celkem	Skup. 65	Celkem	Skup. 65	Celkem
2013	19 271	101 047	9 929	139 557	29 201	240 604
2016	19 287	98 904	10 478	98 151	29 766	197 055
rozdíl	16	-2 143	549	-41 406	565	-43 549
změna (%)	0,1%	-2,1%	5,5%	-29,7%	1,9%	-18,1%

Polovina absolventů gastronomických oborů s výučním listem v roce 2016 pracovala v profesích souhrnně označovaných jako Provozní pracovníci ve službách a obchodě, což správně odpovídá jejich úrovni i charakteru vzdělání. Další 32 % pracovalo na pozicích Kvalifikovaných dělníků a výrobců. Absolventi této skupiny oborů s maturitní zkouškou pak nejčastěji pracovali ve skupinách profesí Provozní pracovníci ve službách a obchodě (43 %) a Střední a vyšší odborní pracovníci, úředníci (29 %). Vzdělávání v oborech s maturitní zkouškou spíše připravuje na povolání středních odborných pracovníků.

Obr. 5.1 a 5.2: Struktura pracujících absolventů s vyučením a s maturitou ve věku 20–24 let z hlediska profesního členění

5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání

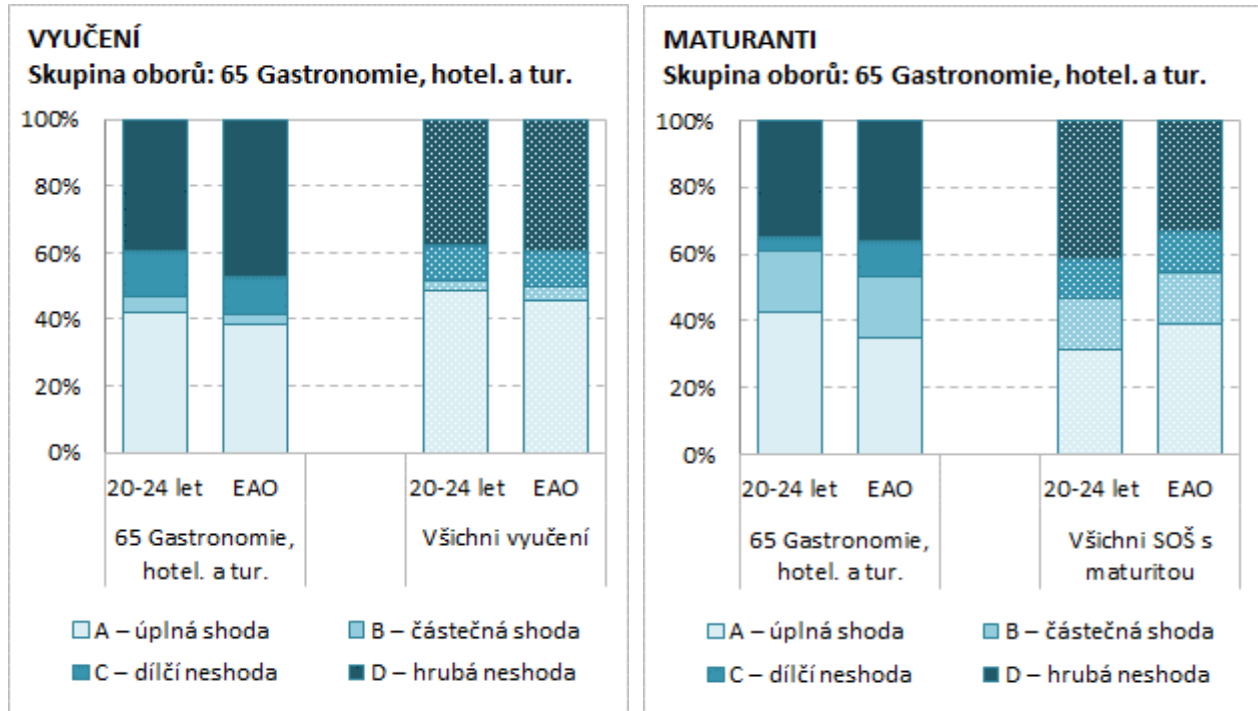
Na základě dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání došlo k rozdělení zaměstnaných do čtyř skupin – úplná shoda, částečná shoda, dílčí neshoda a hrubá neshoda. Pro posouzení toho, jaký podíl zaměstnaných absolventů pracuje zcela mimo svůj obor, je vypovídající právě hodnota hrubé neshody.

Vyučení celkem (bez věkového rozlišení) v roce 2016 dosahují poměrně vysokých hodnot úplné shody (46 %), u absolventů ve věku 20–24 let je to téměř 49 %. Na druhou stranu je vysoký také podíl těch, kteří pracují v hrubé neshodě se svým získaným vzděláním (40 %, u absolventů 38 %).

Vyučení ze skupiny oborů **Gastronomie, hotelnictví a turismus** mají **nižší míru úplné shody** (39 %). Absolventi (20–24letí) vykazují o něco vyšší míru úplné shody (pouze 42 %), ale jsou i tak pod průměrnými hodnotami (průměr za vyučené absolventy je 49 %). Hrubou neshodu mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním vykazuje téměř 40 % absolventů gastronomických oborů vzdělání s vyučením a současně absolventi těchto oborů vzdělání dosahují nadprůměrnou míru nezaměstnanosti. Ve srovnání s předešlým šetřením v roce 2013 se **situace v oblasti shody** mezi vzděláním a zaměstnáním u mladých lidí ve věku 20-24 let gastronomických oborů s výučním listem změnila – zvýšil se podíl těch, kteří pracují v úplné shodě, a současně se snížil podíl těch, kteří jsou zaměstnaní na pozicích v hrubé neshodě s jejich dosaženým vzděláním.

Obr. 5.3 a 5.4: Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání – struktura absolventů (2016)

Pozn.: EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo; podrobnější vysvětlení kategorií A – úplná shoda, B – částečná shoda, C – dílčí neshoda, D – hrubá neshoda lze najít v níže uvedených odkazech.

Na **maturitní úrovni** se shoda mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním posuzuje obtížněji, protože klasické maturitní vzdělávání nesměruje tak jednoznačně k uplatnění v konkrétních skupinách profesí, a tudíž jsou hranice pro určování shody volnější. Proto mezi maturanty na trhu práce najdeme více zastoupeny také ty, kdo pracují v částečně shodě nebo dílčí neshodě s vystudovaným oborem vzdělání, než je tomu u vyučených.

Zatímco u vyučených je míra shody mezi vzděláním a zaměstnáním nepatrně vyšší u absolventů než u zaměstnaných celkem, u maturantů je tomu naopak. V **úplné nebo částečné shodě** se svým vzděláním pracuje 54 % maturantů bez rozlišení věku, ovšem u absolventů ve věku 20–24 let je to 47 %. Podobně mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem s maturitní zkouškou je 33 % těch, co spadají do kategorie **hrubá neshoda**, v případě absolventů ve věku 20–24 let je podíl těch, kteří pracují zcela mimo svůj obor dokonce 42 %.

Tab. 5.2: Podíl absolventů, jejichž zaměstnání je zcela odlišné od získaného vzdělání

% hrubá neshoda	Vyučení (20-24 let)		Maturanti (20-24 let)	
	Skup. 65	Všichni vyučení	Skup. 65	Všichni maturanti
2013	48,0%	33,8%	45,1%	41,3%
2016	39,6%	37,9%	34,8%	41,5%

Také u ekonomicky aktivních absolventů (20-24 let) s dosaženým středním vzděláním s maturitní zkouškou v některém ze skupiny oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus, je podíl těch, kteří se uplatnili na pozicích, které jsou v úplné a částečné shodě s jejich vzděláním, vyšší u absolventů než u celku. Rozdíly jsou patrné především v podílu pracujících v úplné shodě, který je u absolventů vysoký (43 % u 20–24letých a pouze 35 % u celku). Naopak nízký podíl absolventů pracuje na pozicích v dílčí neshodě s jejich vzděláním (pouze 4 %) ve srovnání s průměrem všech skupin oborů i s celkem EAO této skupiny oborů vzdělání (viz obr. 5.3). Absolventi těchto maturitních oborů středního vzdělávání nejčastěji nacházejí uplatnění ve svém nebo příbuzném oboru, pouze třetina z nich pracuje zcela mimo obor.

Další informace, souhrny i metodologii k tématu shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Shoda vzdělání a zaměstnání**. Najdete zde porovnání shody mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to pro kategorie zaměstnaných absolventů **ve věku 20–29 let** – zvlášť pro [vyučené](#) a pro [maturanty](#).

Informace v této kapitole vycházejí z publikací:

DOLEŽALOVÁ, G.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2013*. Praha: NÚV, 2014. 40 stran,

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-99> a

DOLEŽALOVÁ, G.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2016*. Praha: NÚV, 2017. 40 stran

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-144>

6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru

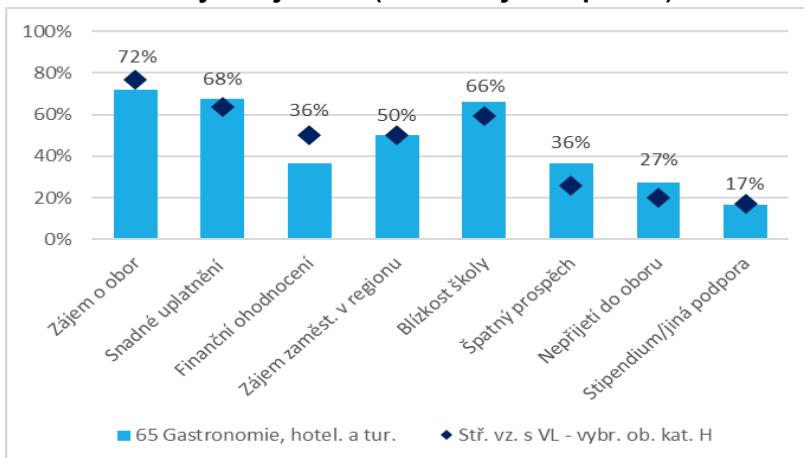
Předchozí kapitola se věnovala posouzení shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním, které vycházelo z odborného porovnání údajů o vzdělání a o vykonávané profesi mezi zaměstnanými osobami. Teď se na podobnou problematiku podíváme z pohledu absolventů. Představíme si totiž některé výsledky dotazníkového šetření mezi žáky posledních ročníků středních odborných škol. Dotazování se zaměřilo na otázky, jak si žáci vybírali svůj obor a jak byli s volbou oboru spokojeni. Dále zjišťovalo celkové hodnocení získaného vzdělání i kompetencí, silné a slabé stránky přípravy a rovněž i další studijní a pracovní záměry budoucích absolventů, zejména, zda se chtějí uplatnit ve svém oboru. Vzhledem k tomu, že dlouhodobě poměrně vysoký podíl absolventů středních odborných škol odchází pracovat mimo svůj obor, byla zjišťována i aktuální situace v gastronomických oborech a specifické důvody, které vedou k odchodu absolventů z tohoto oboru.

6.1 Gastronomie, hotelnictví a turismus – UČEBNÍ OBORY

Motivace k volbě oboru

Nejčastějším důvodem, proč si žáci vybrali obor ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus, je zájem o obor; ve srovnání s ostatními skupinami je ovšem uváděn mírně méně často (72 % oproti 77 % v průměru). Žáky naopak častěji motivovalo snadné uplatnění na trhu práce (68 % oproti 64 % v průměru) a blízkost školy (66 % oproti 59 % v průměru). Zájem zaměstnavatelů v regionu vzalo jako jeden z faktorů v úvahu 50 % žáků, což odpovídá průměru. Naopak méně častou motivací bylo finanční ohodnocení (36 % oproti 50 %).

Obr. 6.1: Důvody volby oboru (v % kladných odpovědí)

Původní zájem o obor

Původní zájem žáků o obor byl mírně nižší. Přibližně 29 % se rozhodně chtělo přihlásit do tohoto oboru a 39 % spíše mělo zájem.

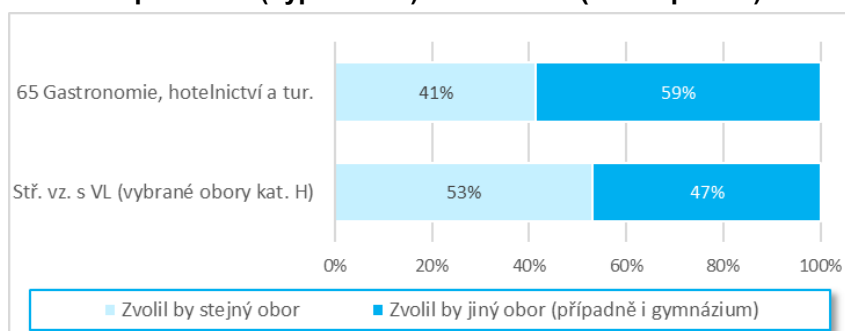
Kdo ovlivnil žáky při výběru oboru?

Žáci se při výběru gastronomických učebních oborů rozhodovali především sami (85 %), ve srovnání s jinými obory je relativně méně ovlivňovali rodiče a příbuzní (38 % oproti 44 % v průměru) a kamarádi (asi 21 % z nich, což odpovídá průměru). Naopak poměrně málo často měli na výběr gastronomických oborů vliv lidé z praxe (19 % oproti 25 % v průměru).

Míra identifikace s oborem

Míra identifikace s oborem je poměrně nízká. Z žáků učebních gastronomických oborů by si jen asi 41 % zvolilo znovu tento obor (oproti 53 % v průměru), naopak více než polovina (59 %) by dala přednost jinému oboru.

Obr. 6.2: Opakovaná (hypotetická) volba oboru (v % odpovědí)

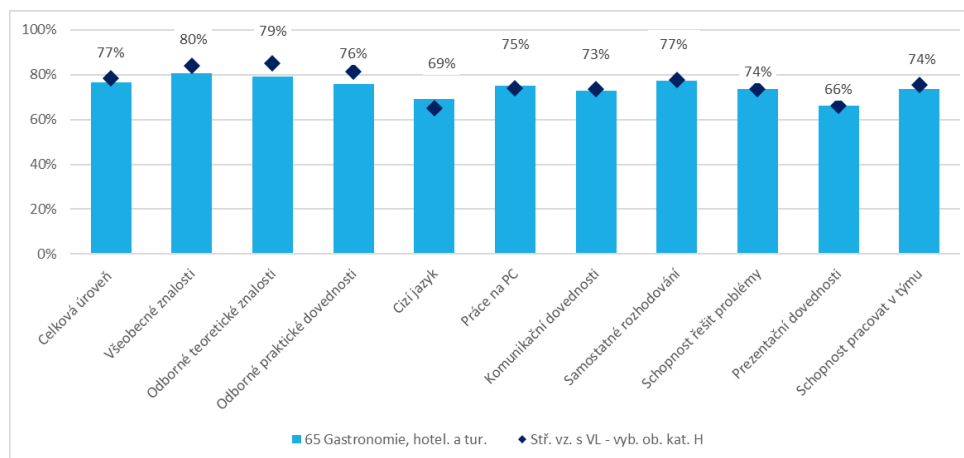
Důvody volby jiného oboru

Jako důvod, proč by si žáci zvolili raději jiný obor, uvádějí především ztrátu zájmu o obor (30 % oproti 21 % v průměru) a původní nezájem o obor (19 % oproti 15 % v průměru). Významnými důvody jsou i nespokojenost s výukou (20 % oproti 16 % v průměru) a preference oboru s více praktickou výukou (23 % oproti 18 % v průměru). Výraznější je nespokojenost s platovým ohodnocením (28 % oproti 20 % v průměru). Naopak obtížné hledání zaměstnání jako důvod (hypotetického) výběru jiného oboru uvádí jen 11 % z nich (oproti 15 % v průměru).

Hodnocení studia a úrovně získaných kompetencí

V gastronomických oborech je celkové hodnocení studia přibližně na úrovni průměru (77 % kladných hodnocení oproti 78 %). Mírně pod průměrem je ovšem hodnocení odborných teoretických znalostí (79 % oproti 85 %) i praktických dovedností (76 % oproti 81 %). Naopak relativně pozitivní je názor žáků na získanou úroveň cizího jazyka (69 % oproti 65 %). Přibližně kolem průměru se pohybuje procento kladných hodnocení ostatních získaných kompetencí.

Obr. 6.3: Hodnocení získaných kompetencí (v % odpovědí rozhodně dobře + spíše dobře)

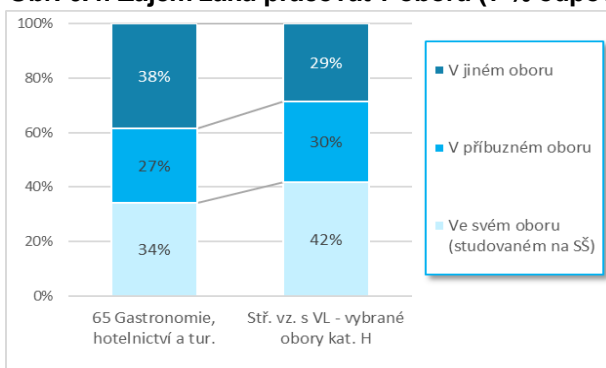
Pracovní a studijní záměry

Gastronomické obory patří k těm, v nichž je podíl žáků, kteří chtějí po vyučení pracovat jako zaměstnanci, nejnižší (38 % oproti 47 %). Naopak vysoké procento chce pokračovat v denním nástavbovém studiu (44 %) a část budoucích absolventů by dále ráda pokračovala dokonce i ve studiu VŠ (9 %), o případném přivýdělku formou krátkodobých brigád uvažuje asi 25 % z nich (oproti 20 % v průměru). Kolem průměru se pohybuje zájem zkusit brigády v zahraničí (13 %), případně zájem o dlouhodobou práci v zahraničí (15 %).

Zájem pracovat v oboru

Celkově je zájem o práci v oboru nižší, mimo obor chce odejít kolem 38 % dotázaných. v oboru plánuje pracovat 34 % budoucích absolventů, dalších 27 % by se chtělo uplatnit v příbuzném oboru.

Obr. 6.4: Zájem žáků pracovat v oboru (v % odpovědí)

Důvody zájmu pracovat mimo obor

Žáci gastronomických oborů jako důvod, proč chtějí po ukončení školy pracovat v jiném oboru, uvádějí nejčastěji ztrátu zájmu o obor (30 % oproti 19 %), dalším frekventovaným důvodem jsou nízké platy (21 % oproti 18 % v průměru) a špatné pracovní podmínky (20 % oproti 14 % v průměru). Přibližně 20 % jako jeden z důvodů uvádí, že v oboru původně pracovat nechtěli (oproti 13 % v průměru) a 15 % dostalo lepší nabídku v jiném oboru (oproti 13 % v průměru).

Hodnocení možnosti získat zaměstnání

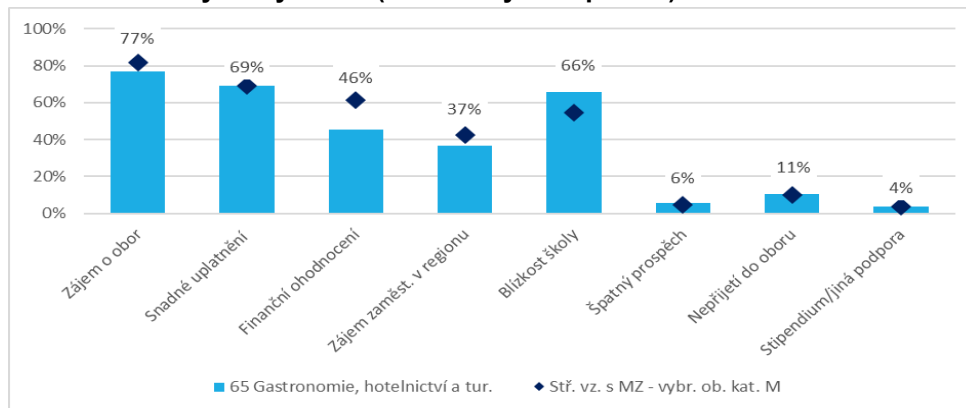
Žáci gastronomických učebních oborů hodnotí možnost získat zaměstnání v oboru vcelku příznivě. Asi 28 % se domnívá, že získat zaměstnání lze velmi snadno, 46 % spíše snadno, 23 % hodnotí možnosti uplatnit se v oboru spíše špatně a jen asi 3 % velmi špatně.

6.2 Gastronomie, hotelnictví a turismus – MATURITNÍ OBORY

Motivace k volbě oboru

Nejčastější motivací pro výběr oboru ze skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus je zájem o obor; procento žáků, kteří si zvolili obor z tohoto důvodu, je ovšem mírně pod průměrem (77 % oproti 82 %). Dále si žáci vybírali tento obor z důvodu snadného uplatnění na trhu práce (69 % odpovídá průměru). Podstatná byla pro žáky i blízkost školy (66 % oproti 55 %). Naopak finanční motivace pro vstup do tohoto oboru je nižší, než činí průměr (46 % oproti 61 %).

Obr. 6.5: Důvody volby oboru (v % kladných odpovědí)

Původní zájem o obor

Původní zájem žáků o obor byl mírně nižší, než v ostatních oborech. Rozhodně chtělo tento obor studovat jen 25 % žáků, přibližně 55 % jej spíše chtělo studovat, 15 % spíše nechťelo a 5 % začalo obor studovat, ačkoli o něj neměli zájem.

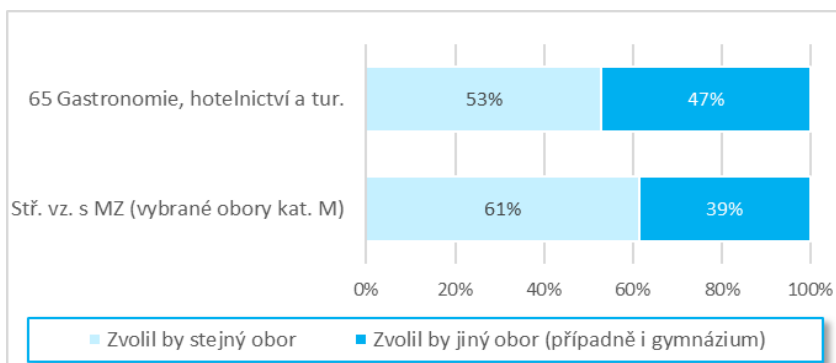
Kdo ovlivnil žáky při výběru oboru?

Pro studium gastronomických oborů se rozhodovali, stejně jako u jiných oborů, žáci převážně sami (88 % oproti 82 % v průměru). Rodiče ovlivnili jejich výběr asi v 53 % a kamarádi asi 20 % z nich. Lidé z praxe měli význam pro rozhodování asi 22 % žáků, což je na úrovni průměru. Dále se zapojili poradci ve školách (4 %), jiný učitel nebo poradce v PPP (5 %, resp. 3 %).

Obr. 6.6: Opakovaná (hypotetická) volba oboru (v % odpovědí)

Míra identifikace s oborem

Míra identifikace s oborem je poměrně nízká. Znovu by si i tento obor zvolila jen mírně nadpoloviční většina žáků (53 % oproti 61 % v průměru), naopak poměrně vysoké procento (47 %) by si raději zvolilo jiný obor.

Důvody volby jiného oboru

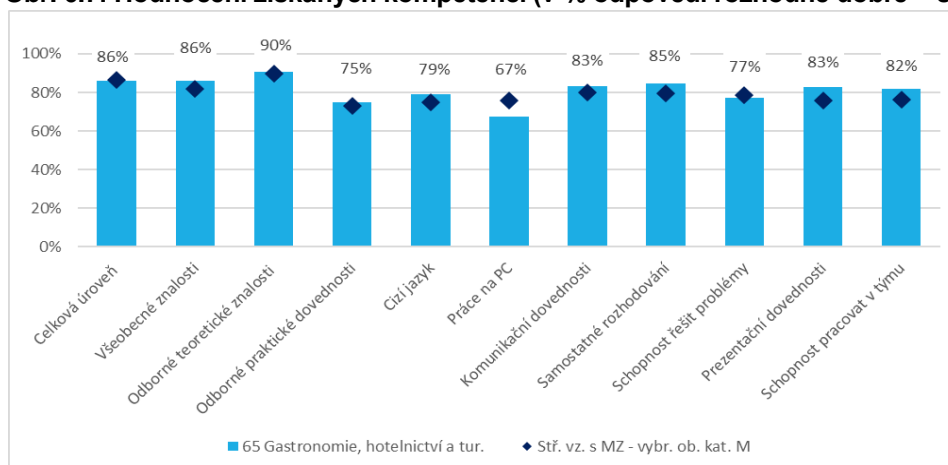
Dominantním důvodem, proč by budoucí absolventi tohoto oboru raději zvolili jiný obor, je ztráta zájmu o obor (32 % oproti 22 %). Dalším výrazným důvodem nespokojenosti jsou nízké platy v oboru (21 % oproti 10 % v průměru), nespokojenost s úrovní přípravy v oboru (19 % oproti 14 % v průměru), zájem o více prakticky zaměřený obor (19 % oproti 23 %) nebo proto, že obor nepovažují za dostatečně perspektivní (16 % oproti 9 % v průměru).

Hodnocení studia a úrovně získaných kompetencí

Ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus se procento žáků spokojených s celkovou úrovní vzdělání pohybuje zhruba kolem průměru (86 %) a procento těch, kteří jsou spokojeni s všeobecnými znalostmi, je lehce nad průměrem (86 % oproti 82 %). Přibližně na úrovni průměru je spokojenost s odbornými teoretickými znalostmi (90 %) a odbornými praktickými dovednostmi (75 % oproti 73 %). Poměrně dobrá je spokojenost žáků gastronomických oborů

se znalostí cizího jazyka (79 % oproti 75 %), naopak pod průměrem je procentuální zastoupení těch, kteří jsou spokojeni s dovedností pracovat na PC (67 % oproti 76 %).

Obr. 6.7: Hodnocení získaných kompetencí (v % odpovědí rozhodně dobře + spíše dobře)

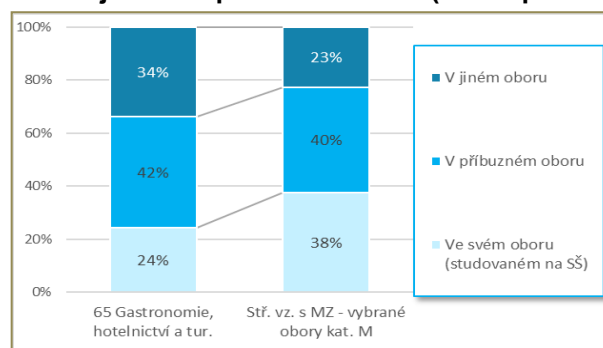
Pracovní a studijní záměry

V gastronomických oborech je podíl žáků, kteří plánují přímo vstup na trh práce do zaměstnaneckého poměru, vyšší než průměr (37 % oproti 28 %), těch, kteří chtějí pokračovat v terciárním vzdělávání je méně, zejména v denní formě (50 % oproti 65 %, v dálkové formě odpovídá průměru (13 % oproti 11 %)). O studiu v zahraničí uvažuje 14 %, o práci jako OSVČ 7 %, krátkodobé brigády zvažuje 25 % a dlouhodobé 20 %. Vyšší je podíl těch, kteří zvažují práci v zahraničí (28 % oproti 21 % v průměru na brigádách a 23 % oproti 13 % dlouhodobě). Procento žáků gastronomických oborů, kteří chtějí pokračovat ve studiu v terciárním vzdělávání ve stejném nebo podobném zaměření, je poměrně nízké – jen 10 % uvádí záměr pokračovat v oboru a 25 % v příbuzném. Asi 30 % chce studovat jiný obor a 35 % o studiu neuvažuje. Žáci, kteří chtějí pokračovat ve studiu, se cítí být připraveni zhruba na úrovni průměru z námi sledovaných skupin oborů. Kolem 8 % uvádí velmi dobrou připravenost a 73 % spíše dobrou. Kolem 17 % je, podle svého názoru, připraveno spíše špatně a 3 % velmi špatně.

Zájem pracovat v oboru

Zájem žáků gastronomických oborů pracovat ve svém oboru je pod úrovní průměru. Přímou v oboru se chce uplatnit jen 24 % žáků (oproti 38 % v průměru). v příbuzném oboru chce pracovat 42 % (oproti 40 % v průměru). Celkově chce odejít mimo obor asi 34 % žáků, což je poměrně vysoké procento (nad průměrem 23 %).

Obr. 6.8: Zájem žáků pracovat v oboru (v % odpovědí)

Důvody zájmu pracovat mimo obor

Nejčastějšími důvody, proč žáci ve skupině Gastronomie, hotelnictví a turismus nechtějí pracovat v tomto oboru, je ztráta zájmu o obor (22 % oproti 16 % v průměru). Dalším výrazným důvodem jsou nízké platy v oboru (21 % oproti 8 % v průměru) a nevyhovující pracovní podmínky (18 % oproti 6 %). Asi 14 % žáků uvádí jako důvod plánovaného odchodu do jiného oboru nezáměr zaměstnavatelů o absolventy oboru (14 % oproti 9 % v průměru).

Možnosti zaměstnání v oboru

Možnosti získání zaměstnání v oboru hodnotí žáci zhruba na úrovni průměru. Asi 18 % se domnívá, že možnosti získání zaměstnání v oboru jsou velmi dobré, podle 52 % jsou spíše dobré. Naopak podle názoru 24 % jsou spíše špatné a podle 6 % velmi špatné.

Další informace, souhrny i metodologii k tématu můžete najít v následujících publikacích:

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa – šetření 2015. Srovnání vybraných skupin učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2016. 55 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-133>,

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa – šetření 2015. Profily vybraných skupin učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2016. 55 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-134>,

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa. Srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2015. 53 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-128>.

Stručné výtahy a souhrny k tématu přechodu absolventů na trh práce z pohledu samotných absolventů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci Absolventi a trh práce → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Využívají absolventi škol své vzdělání?**, nebo v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitolách **Volba a vztah k oboru** a **Hodnocení vzdělání** (informace o spokojenosti absolventů s výběrem oboru a se získanými kompetencemi).

7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol

---

V této kapitole budou představeny dílčí výsledky z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, ve kterém byly zjišťovány jejich personální potřeby, jejich názory na připravenost absolventů škol pro pracovní uplatnění či postoje zaměstnavatelů k přijímání a nepřijímání absolventů škol. Uvedené výsledky se vztahují jen k těm zaměstnavatelům, jejichž působení souvisí převážně s gastronomií, hotelnictvím a turismem.

7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů

► Klíčové dovednosti, nebo odbornost?

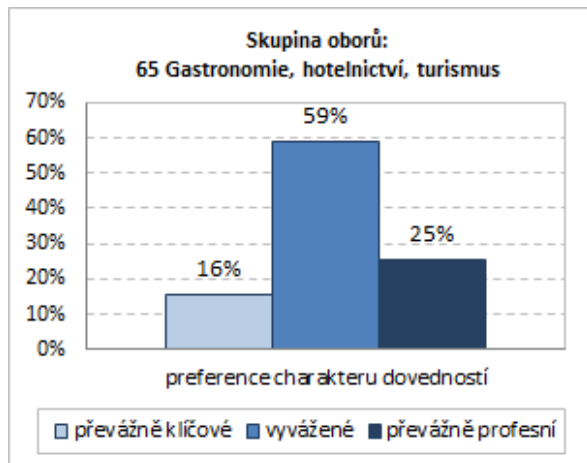
Pro plynulý přechod absolventů ze škol na trh práce je důležité, aby byli absolventi připraveni především na požadavky a potřeby budoucích zaměstnavatelů a aby jejich znalosti, schopnosti a dovednosti (tzv. kompetence) nejvíce a nejpřesněji odpovídaly tomu, co od nich potenciální zaměstnavatelé očekávají. Kompetence lze přitom rozdělit na profesní a klíčové.

Profesní kompetence jsou úzce svázány s konkrétní odborností a jejich zvládnutí umožňuje, případně usnadňuje výkon určitých profesí či povolání. **Klíčové kompetence** jsou pojímány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů, které všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění i pro pracovní život.

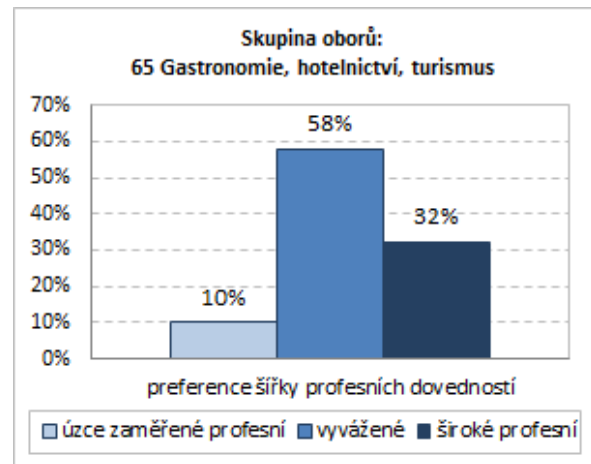
Z výsledků šetření vyplývá, že zaměstnavatelé v oblasti gastronomie (skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus) **u svých zaměstnanců nejčastěji upřednostňují vyváženost mezi profesními a klíčovými dovednostmi**. Obecně s tím, jak získávají na významu kvalifikace přesahující jednotlivé profese a jak se mění i požadavky na práci, roste i důraz kladený na klíčové kompetence. Jejich zvládnutí přispívá k větší flexibilitě pracovníků, tzn. k jejich schopnosti vykonávat rozličné odborné úkoly nebo měnit bez větších problémů různé profese, a napomáhá sladovat schopnosti pracovníků s požadavky kladenými ze strany zaměstnavatele.

Obr. 7.1: Preference zaměstnavatelů mezi profesními a klíčovými dovednostmi při přijímání nových pracovníků

Obr. 7.2: Míra šířky profesního záběru vhodná u nových pracovníků vzhledem k důležitosti pro firmu zaměstnavatele

► Hluboké a úzké profesní dovednosti, nebo široké profesní dovednosti?

V reakcích zaměstnavatelů mírně převažovaly odpovědi preferující spíše široké profesní dovednosti nad odpověďmi odpovídajícími úzkým a hlubokým profesním dovednostem. **Hodnota celkového průměru 3,81** vypovídá o **větším důrazu** kladeném na **široké profesní dovednosti** (střed tvořila na škále hodnota 3,5).

► Kompetence, které zaměstnavatelé považují za důležité

Nároky zaměstnavatelů souvisejí s dosaženým vzděláním pracovníků, tzn., že **s rostoucí úrovní vzdělání přikládají zaměstnavatelé jednotlivým kompetencím větší význam**. Za nejdůležitější znalosti, dovednosti a schopnosti zaměstnavatelé v oblasti gastronomie a hotelnictví označili:

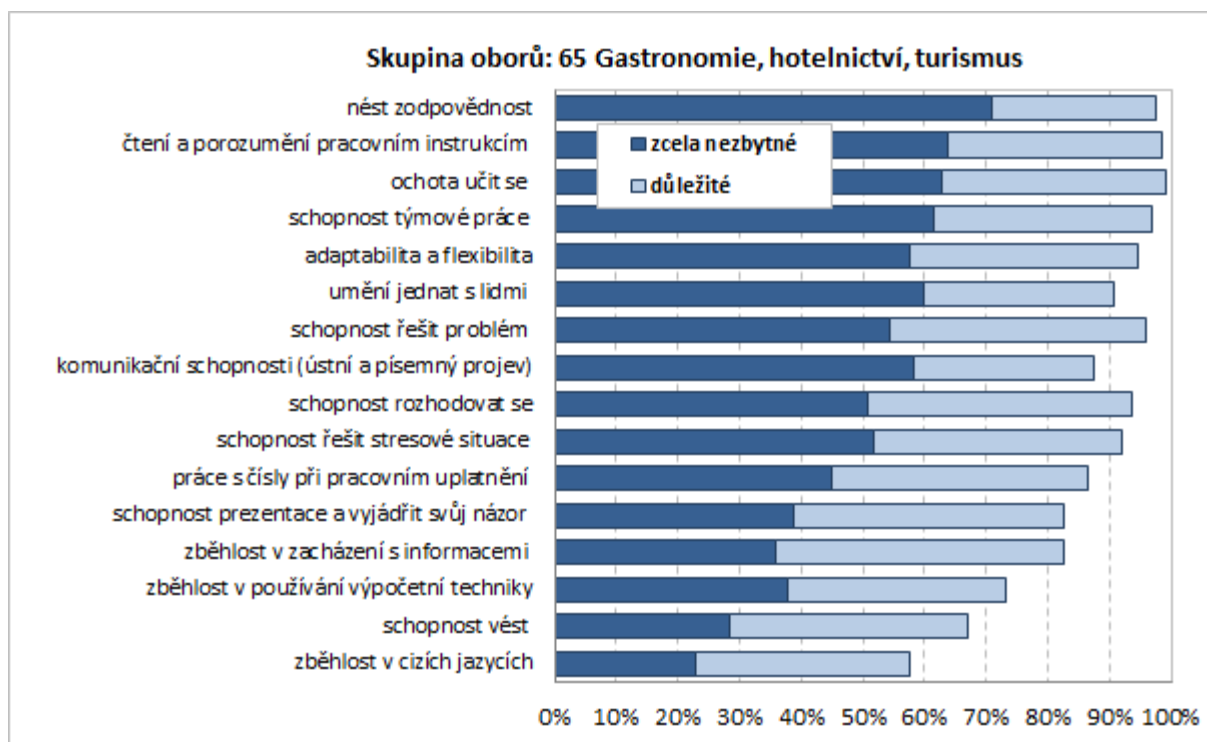
- schopnost nést odpovědnost
- čtení a porozumění pracovním instrukcím
- ochotu učit se
- schopnost týmové práce

Nejnižší požadavky na vybavenost klíčovými dovednostmi mají zaměstnavatelé na **zaměstnance se středním vzděláním s výučním listem**. Vyplývá to už ze samotného charakteru pozic, které tito pracovníci nejčastěji zastávají (provozní pracovníci, manuální a odborné dělnické profese). Očekávají od nich zejména **schopnost týmové práce, schopnost nést zodpovědnost a ochotu učit se**. Dále také **čtení a porozumění pracovním instrukcím a adaptabilitu, flexibilitu**.

Na **zaměstnance se středním odborným vzděláním s maturitou** jsou kladeny vyšší nároky. Souvisí to především s charakterem pracovních pozic, které bývají obsazovány těmito pracovníky. Jde o pozice, které jsou spojeny s požadavky na větší samostatnost, zodpovědnost, schopnost se rozhodovat a řešit problém. Největší důraz je kladen na **schopnost nést odpovědnost a čtení a porozumění pracovním instrukcím**. Dále na **komunikační schopnosti a ochotu učit se**.

Nejvyšší úroveň vybavenosti klíčovými kompetencemi očekávají zaměstnavatelé od **pracovníků s vysokoškolským vzděláním**. Všechny klíčové kompetence hodnotí v případě vysokoškoláků jako zcela nezbytné nebo důležité. Nejvíce jsou zdůrazňovány **komunikační schopnosti, schopnost nést zodpovědnost a čtení a porozumění pracovním instrukcím**. Dále také **umění jednat s lidmi** a schopnost řešit stresové situace. Za relativně nejméně důležité kompetence označili zaměstnavatelé zběhlost v cizích jazycích a schopnost vést.

Obr. 7.3: Důležitost klíčových kompetencí podle zaměstnavatelů (v % odpovědí)

Pozn.: Řazeno podle váženého průměru, tj. celkové důležitosti.

Informace o tom, jak zaměstnavatelé hodnotí důležitost vybraných klíčových kompetencí, naleznete na stránce [Důležitost kompetencí pro zaměstnavatele v jednotlivých sektorech národního hospodářství](http://www.infoabsolvent.cz)³ na www.infoabsolvent.cz, údaje jsou uvedeny na úrovni sektorů, v kterých zaměstnavatelé převážně působí.

► Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit

Zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se také k tomu, na jaké klíčové kompetence by se podle nich měly školy více zaměřit. I když se předpokládá, že v odpovědích zaměstnavatelů se promítnou právě jejich vlastní zkušenosti, odpovědi se nemusejí vztahovat jenom k danému odvětví, v němž firmy působí. Otázka byla definována obecně a zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se ke všem úrovním vzdělání.

Nejvyšší požadavky na rozvoj klíčových dovedností mají zaměstnavatelé při **vzdělávání vyučených**, z čehož se dá usoudit, že právě u absolventů s vyučením spatřují největší nedostatky v oblasti klíčových dovedností. Deklarována je zejména potřeba zaměřit více pozornosti na rozvoj schopnosti **nést zodpovědnost**, **schopnosti řešit stresové situace** i **řešit problém**. Další výrazný podíl zaměstnavatelů požaduje zlepšení přípravy směřující k rozvoji **schopnosti rozhodovat se**.

Firmy působící v oblasti služeb u **studentů maturitních oborů** doporučují více zaměřit pozornost na zlepšení **schopnosti řešit stresové situace**. Pozornost doporučují zaměřit i na rozvoj schopnosti **nést zodpovědnost**, **schopnosti rozhodovat se** a **schopnosti řešit problém**.

³ Dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?KodStranky=4.1.01>

V případě **vysokoškoláků** figuruje na předních místech nutnost většího rozvoje schopnosti **umění jednat s lidmi, nést zodpovědnost a schopnost řešit stresové situace**. Značný důraz je kladen také na rozvoj **schopnosti prezentace a vyjádření svého názoru**.

Tab. 7.1: Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit (v % odpovědí)

klíčové kompetence	vyučení	střední s maturitou	VŠ	celkem
nést zodpovědnost	71,9%	61,4%	43,9%	59,1%
schopnost řešit stresové situace	64,9%	63,2%	43,9%	57,3%
schopnost řešit problém	63,2%	59,6%	36,8%	53,2%
umění jednat s lidmi	56,1%	56,1%	45,6%	52,6%
schopnost rozhodovat se	57,9%	61,4%	35,1%	51,5%
komunikační schopnosti (ústní a písemný projev)	49,1%	56,1%	35,1%	46,8%
schopnost prezentace a vyjádřit svůj názor	47,4%	49,1%	40,4%	45,6%
schopnost týmové práce	49,1%	52,6%	31,6%	44,4%
ochota učit se	56,1%	47,4%	29,8%	44,4%
adaptabilita a flexibilita	47,4%	47,4%	35,1%	43,3%
čtení a porozumění pracovním instrukcím	56,1%	47,4%	24,6%	42,7%
zběhlost v cizích jazycích	29,8%	56,1%	33,3%	39,8%
zběhlost v používání výpočetní techniky	38,6%	47,4%	28,1%	38,0%
schopnost vést	22,8%	54,4%	35,1%	37,4%
práce s čísly při pracovním uplatnění	42,1%	43,9%	24,6%	36,8%
zběhlost v zacházení s informacemi	35,1%	45,6%	26,3%	35,7%
jiné	3,5%	3,5%	0,0%	2,3%

7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů

► Kritéria ovlivňující přijetí pracovníka s praxí a absolventa

Zaměstnavatelé působící v oblasti gastronomie kladou při **přijímání absolventů** největší důraz na:

- zájem o práci a chuť pracovat
- samostatnost
- pracovní nasazení
- ochotu se dále vzdělávat

V případě pracovníků s pracovními zkušenostmi rozhoduje především pracovní nasazení, charakter předchozí praxe a profesní zkušenosti a samostatnost. Na požadované vzdělání kladou firmy větší důraz v případě absolventů, u pracovníků s praxí je důležitější předchozí praxe než vzdělání.

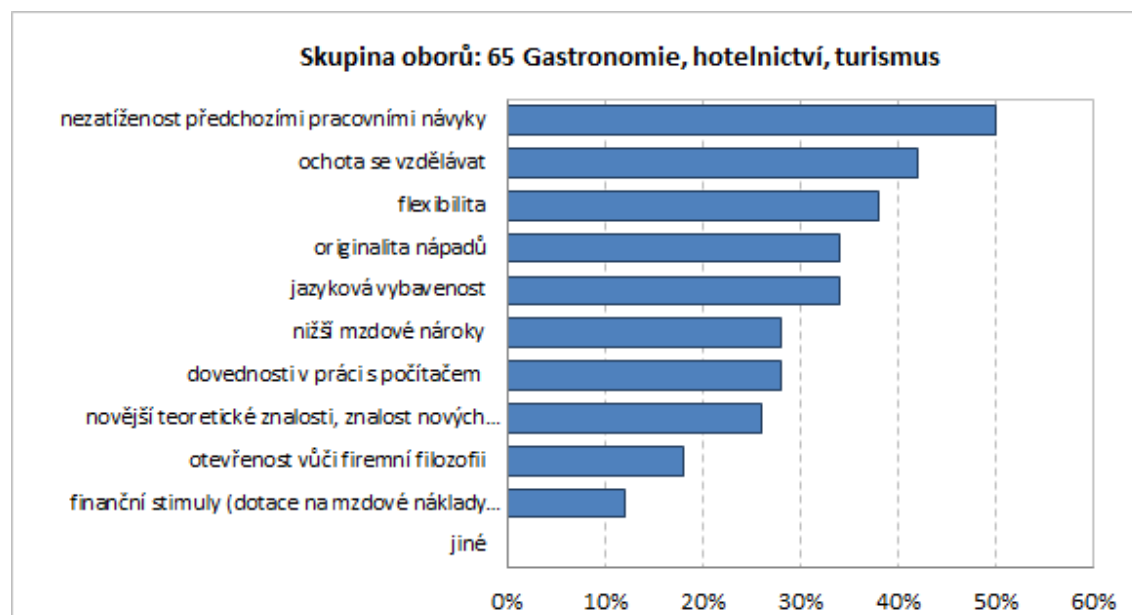
Tab. 7.2: Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)

Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)			
u absolventů		u pracovníků s praxí	
zájem o práci, chuť pracovat	84,0%	pracovitost, pracovní nasazení	92,0%
samostatnost	74,0%	předchozí praxe, profesní zkušenosti	86,0%
pracovitost, pracovní nasazení	74,0%	samostatnost	80,0%
ochota dále se vzdělávat	70,0%	schopnost týmové práce	80,0%
požadované vzdělání	68,0%	ochota nést odpovědnost	80,0%
komunikativnost	66,0%	zájem o práci, chuť pracovat	76,0%
flexibilita	66,0%	komunikativnost	74,0%
schopnost týmové práce	62,0%	flexibilita	72,0%
ochota nést odpovědnost	60,0%	důslednost	72,0%
odborná kvalifikace, orientace v oboru	58,0%	odborná kvalifikace, orientace v oboru	68,0%
důslednost	58,0%	ochota dále se vzdělávat	66,0%
znalost jazyků	48,0%	reference	60,0%
řidičské oprávnění	32,0%	požadované vzdělání	52,0%
reference	26,0%	znalost jazyků	40,0%
předchozí praxe, profesní zkušenosti	12,0%	řidičské oprávnění	32,0%
jiné	0,0%	jiné	2,0%

► Proč zaměstnavatelé přijímají absolventy škol?

Většina firem působících v oblasti gastronomie se přijímání absolventů nevyhýbá, v některých případech jsou absolventi dokonce preferováni (v 18 %).

Obr. 7.4: Důvody přijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů

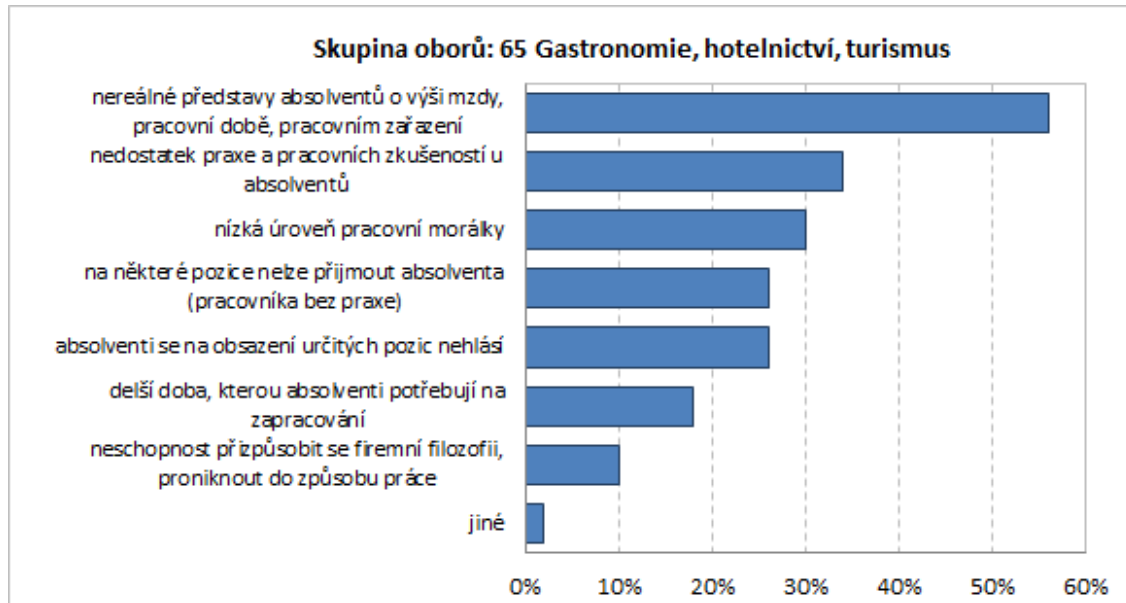
Hlavním důvodem firem pro rozhodnutí přijmout absolventy je jejich **nezatíženost předchozími pracovními návyky** a jejich **ochota dále se vzdělávat**. Zaměstnavatelé oceňují také jejich flexibilitu, originalitu nápadů, ale i jejich jazykovou vybavenost. Část z nich se také domnívá, že absolventi mají dobré dovednosti v práci s počítačem a nižší mzdové nároky.

Méně častými důvody jsou otevřenost vůči firemní filozofii (ochota přijímat názory a postoje dané firmy) a případné finanční stimuly (dotace na mzdové náklady poskytované úřadem práce).

► Jaké jsou důvody nepřijímání absolventů?

Ačkoli významná část firem je otevřená vůči přijímání absolventů, část zaměstnavatelů se přesto absolventům spíše vyhýbá (16 %).

Obr. 7.5: Důvody nepřijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů

Hlavními důvody, proč zaměstnavatelé nepřijímají absolventy, jsou **nereálné představy absolventů o výši mzdy, pracovní době nebo pracovním zařazení**. Firmy považují za častý důvod k nepřijetí absolventa také **nedostatek praxe a pracovních zkušeností** a **nízkou úroveň pracovní morálky absolventů**. Část zaměstnavatelů se domnívá, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese je praxe nezbytná.

Část zaměstnavatelů jako nevýhodu označuje i **delší dobu, kterou absolventi potřebují na zapracování**. Objevuje se zde také názor řady zaměstnavatelů, že **absolventi o jisté pracovní pozice nejeví zájem** a nehlásí se na ně. Spíše okrajově se stává, že firma absolventy nepřijme kvůli jejich neschopnosti přizpůsobit se firemní filozofii či proniknout do způsobu práce.

7.3 Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce

nedostatkové profese či obory vzdělání	počet
kuchař	18
číšník	5
recepční	5
cukrář	3
marketingový specialista	2
účetní	2
pomocná pracovní síla	2
řemeslník (obecně)	2

Nedostatek pracovníků určitých profesí počítuje 56 % firem z oblasti gastronomie, z toho 96 % se vyjádřilo i konkrétně vyjmenováním profesí či oborů vzdělání, u kterých se potýkají s jejich nedostatkem.

Firmy nejvíce postrádají **kuchaře, číšníky, recepční a cukráře**. Chybí jim ale také **účetní, marketingový specialisté, pomocné pracovní síly i řemeslníci** (bez bližší specifikace).

Zaměstnavatelé byli požádáni, aby se pokusili stanovit obory vzdělání, po kterých bude podle jejich názoru na trhu práce poptávka v dalších letech. Měli možnost vyjádřit se k více oborům, a to nejen z odvětví, ve kterých působí. Do jisté míry se zde projevuje přímá vazba mezi oborovým zaměřením firem a profesemi, po kterých bude v příštích letech poptávka.

perspektivní profese či obory vzdělání	počet
instalatér, topenář	13
řemeslník (obecně)	12
kuchař, číšník	11
pracovník IT, výpočetní techniky	11
zedník, obkladač	9
strojní mechanik, zámečnick	8
technik, technický pracovník (obecně)	6
kominík	5
obráběč kovů	4
elektromontér, elektrikář	4
truhláři	4
účetní, ekonom	4

Za profese, po kterých bude v příštích letech poptávka, lze podle vyjádření zaměstnavatelů označit především **instalatéry, řemeslníky** různého charakteru (nebyli ale přesněji specifikováni), **kuchaře, číšníky, pracovníky výpočetní techniky**, ale i **zedníky** nebo **strojní mechaniky**. Zaměstnavatelé předpokládají, že dobré vyhlídky na uplatnění mají i absolventi **technických oborů**.

Informace v této kapitole vycházejí z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, které uskutečnil Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu VIP Kariéra II – KP v roce 2012. Některé výsledky z tohoto šetření již byly zpracovány a vydány v publikaci:

DOLEŽALOVÁ, G., VOJTĚCH, J.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v terciárním sektoru*. Praha: NÚV, 2014, dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-85>.

ÚLOVEC, M.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – komparační analýza – 2014*. Praha: NÚV, 2014, dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-90>.

ÚLOVEC, M.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – srovnání 2004 – 2013*. Praha: NÚV, 2014, dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-93>.

Všechny publikace jsou umístěny také na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci Absolventi a trh práce → v záložce **Publikace** → v podkapitole [Potřeby trhu práce, uplatnění absolventů škol na trhu práce](#).

Další informace, souhrny i metodologii k tématu potřeb zaměstnavatelů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Požadavky zaměstnavatelů** → v podkapitole [Kompetence důležité pro zaměstnání](#) a [Charakteristiky přijímání do zaměstnání](#).

8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU

Pro komplexní pohled na potřeby trhu práce je potřeba podívat se i na dlouhodobější vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích či profesních skupinách. Ten totiž dokáže napovědět, jak se může zaměstnanost v dílčím segmentu vyvíjet dál. Národní ústav pro vzdělávání má zpracované obsáhlé studie zaměřené na analýzy změn trhu práce v ČR a EU a nastínění možného vývoje potřeb na trhu práce v ČR.

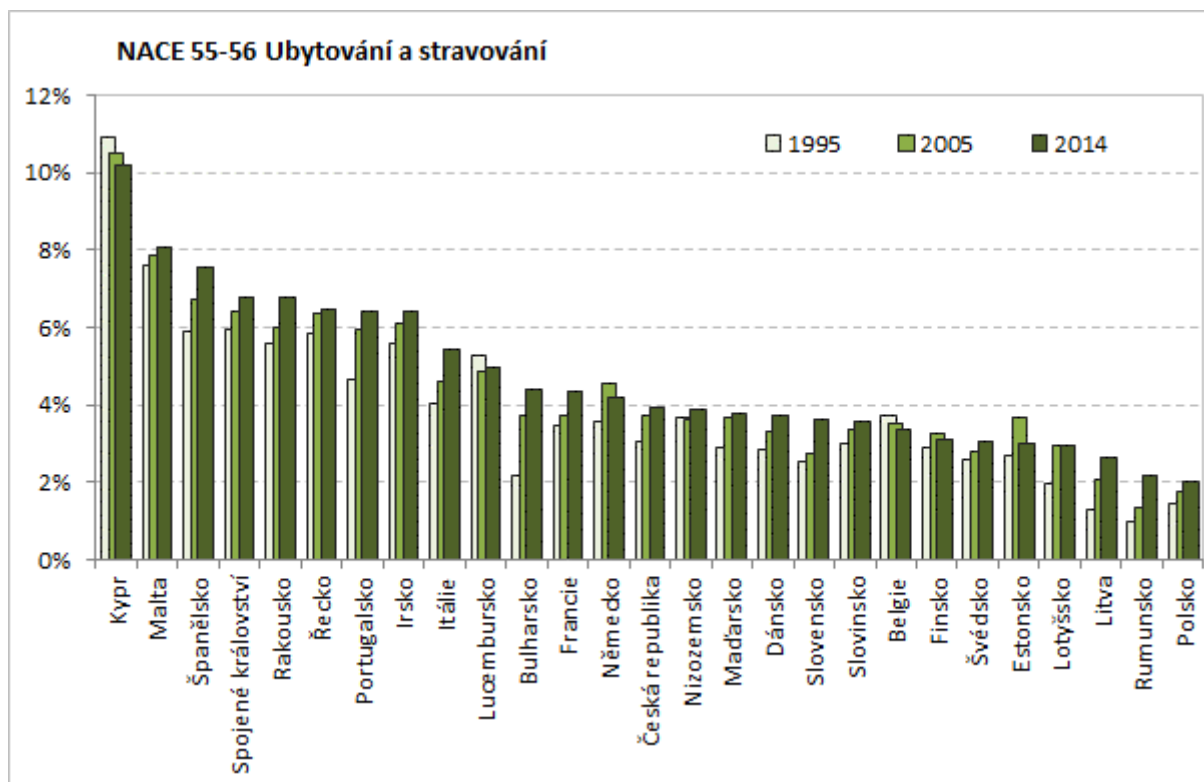
8.1 Zaměstnanost podle odvětví

Odvětví **Ubytování a stravování** patří do sektoru služeb a je hodně spjata s cestovním ruchem a také koupěschopností obyvatelstva. Současný ekonomický rozvoj a výrazný mezinárodní cestovní ruch vede po období krize k výraznému rozkvětu odvětví. Kromě toho se v posledních letech projevuje trend růstu náročnosti spotřebitelů (stále častěji vyhledávají produkty a služby, které jim budou šité na míru). Narůstá také význam internetu jako informačního a komunikačního nástroje mezi zákazníkem a poskytovatelem ubytovacích a stravovacích služeb.

V roce 1995 bylo v odvětví **Ubytování a stravování** zaměstnáno 157 tisíc pracovníků, do roku 2014 se jejich počet zvýšil o téměř 38 tisíc, tedy o 25 %. V roce 2014 bylo v tomto odvětví v ČR zaměstnáno více než 195 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti se v ČR mezi roky 1995 do roku 2014 zvýšil z 3,1 % na 3,9 %. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví Ubytování a stravování na celkové zaměstnanosti v České republice **mírně podprůměrný**, neboť v průměru EU činí stejný údaj něco málo přes **4,7 %** z celkové zaměstnanosti. Mezi 3,5 a 4,0 % zaměstnaných v odvětví **Ubytování a stravování** má kromě České republiky také Nizozemsko, Maďarsko, Dánsko a Slovensko.

V České republice jsou v tomto odvětví nejvíce zastoupeny profese Číšníci, servírky a barmani, Kuchaři, Provozní pracovníci, Řídicí pracovníci v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb a Uklízeči a pomocníci v hotelích, administrativních, průmyslových a jiných objektech

Obr. 8.1: Podíl zaměstnaných v odvětví Ubytování a stravování v zemích EU

► Vývoj do roku 2020

V příštích letech lze očekávat další pozvolný nárůst počtu zaměstnaných v tomto odvětví v ČR. V roce 2020 by podle prognóz mělo být v odvětví *Ubytování a stravování* zaměstnáno 202 tisíc osob, což je **o 4 tisíce více** (tedy **o 2 %**) než v roce 2010. Vyšší nárůst zaměstnanosti se však

týká jen některých profesí, jde např. o informační a poradenské pracovníky či vedoucí pracovníky výrobních či provozních podniků a organizací. Naopak **pokles počtu pracovních míst** se očekává především u **provozních pracovníků ve stravování** a v příbuzných oborech a u pomocného personálu.

Neznamená to však, že během příštích let bude zapotřebí obsadit pouze tyto čtyři tisíce nových pracovních míst. V odvětví totiž do roku 2020 v důsledku odchodu do důchodu opustí své pracovní místo zhruba 27 tisíc osob. Z nich zhruba polovina bude mít střední vzdělání s výučním listem a čtvrtina odborné vzdělání s maturitou, zbývající část pak rovnoměrně představují zaměstnanci se základním vzděláním a s vysokoškolským vzděláním. Do roku 2020 má být tedy v ČR v odvětví Ubytování a stravování nově **obsazeno až zhruba 31 tisíc pracovních míst**. Skutečný počet uvolněných míst však bude v reálu nižší, ať už vlivem zvýšení věku odchodu do důchodu, vyšší zaměstnanosti důchodců, či zániku míst v důsledku inovací.

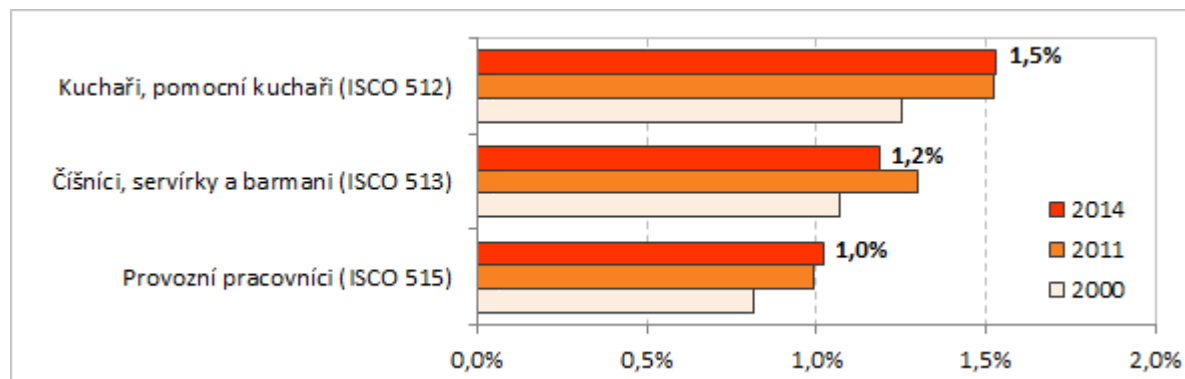
Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích se podívejte na stránku <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-02>, kde si můžete vybrat odvětví, které Vás zajímá.

8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin

Přibližně 65 % pracovníků v odvětví Ubytování a stravování tvoří profesní skupina **Provozní pracovníci ve stravování a pracovníci v příbuzných oborech**, kterou tvoří převážně kuchaři, číšníci a servírky, barmani, provozní pracovníci a hospodářští správci v různých stravovacích a ubytovacích zařízeních. Pro tuto skupinu povolání se připravuje většina absolventů skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus na úrovni středních škol.

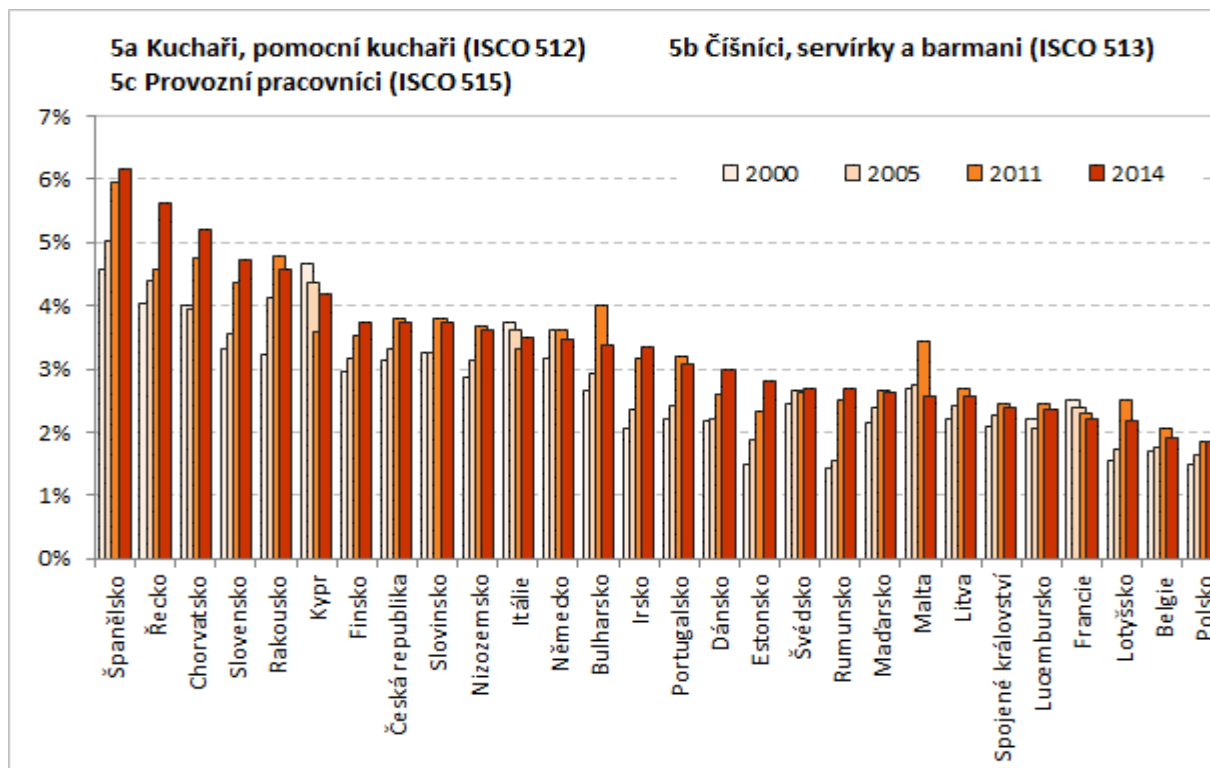
V roce 2014 bylo v ČR v profesní skupině **Provozní pracovníci ve stravování a pracovníci v příbuzných oborech** zaměstnáno téměř 187 tisíc osob, což je o 5,1 % více než v roce 2000. Podíl této profesní skupiny na celkové zaměstnanosti v ČR dosahuje **3,7 %**, což překonalo nejvyšší hodnotu z roku 2005 (3,4 %). V zemích Evropské unie došlo od roku 2000 téměř ve všech zemích v této skupině k nárůstu zaměstnanosti a v roce 2014 se podíl zaměstnaných v této skupině pohybuje od 1,9 % v Polsku po 6,2 % ve Španělsku.

Obr. 8.2: Podíl zaměstnaných ve vybraných profesních seskupeních v ČR

V roce 2014 bylo v ČR ve skupině povolání **Kuchaři, pomocní kuchaři** zaměstnáno více než 76 tisíc osob, což představuje 1,5 % na celkovém počtu zaměstnaných osob v ČR. Dále bylo zaměstnáno více než 59 tisíc osob ve skupině povolání **Číšníci, servírky a barmani**, což činí 1,2 % podíl na celkovém počtu zaměstnaných a 51 tisíc osob bylo zaměstnáno ve skupině **Provozní pracovníci**, což představuje 1,0 % na celkovém počtu zaměstnaných.

Obr. 8.4: Podíl zaměstnaných v daných profesních seskupeních v zemích EU

► Vývoj do roku 2025

Změny ve struktuře odvětví, které nastanou v ekonomice ČR do roku 2025 společně s vnitřní změnou profesních struktur uvnitř jednotlivých odvětví, způsobí, že v profesní skupině **Provozní pracovníci ve stravování a pracovníci v příbuzných oborech** lze očekávat zvýšení počtu pracovních míst. Ve skupině povolání *Kuchaři, pomocní kuchaři* by se měl jejich počet mezi roky 2014-2025 zvýšit zhruba o 5 tisíc, ve skupině povolání *Číšníci, servírky a barmani* zhruba o 4 tisíce, ve skupině *Provozní pracovníci* asi o 3 tisíce.

Neznamená to však, že v této skupině povolání bude do roku 2025 potřeba obsadit jen tato nově vzniklá pracovní místa. Do roku 2025 by totiž z osob z každé uvedené skupiny povolání mělo svá současná pracovní místa opustit (především kvůli odchodu do důchodu) zhruba 10 tisíc osob. Také jejich pracovní místa bude potřebné nově obsadit

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých profesních seskupeních se podívejte na stránku <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-03>, kde si můžete vybrat profesní skupinu, která Vás zajímá.

Výchozí publikace:

LEPIČ, M., KOUCKÝ J., RYŠKA, R., ZELENKA, M.: *Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025*. Praha: NÚV, 2015. 74 stran, dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-106>.

LEPIČ, M., KOUCKÝ J.: *Kvalifikační potřeby trhu práce – Analýzy proměn trhu práce v ČR a EU, jejich trendy a faktory a projekce vývoje kvalifikačních potřeb pracovního trhu v ČR*. Praha: NÚV, 2012. 80 stran, dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-72>.

Kromě těchto publikací byly vytvořeny také reporty za celkově 26 hospodářských odvětví a za 60 profesních seskupení. Všechny tyto materiály lze nalézt na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Zaměstnanost** → v podkapitole **Vývoj zaměstnanosti v ČR a EU**.

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých profesních seskupeních se podívejte na následující stránku, kde si můžete vybrat profesní skupinu, která vás zajímá (<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-03>)

9. Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání

Na www.infoabsolvent.cz jsou k dispozici i tzv. „Karty povolání“, které byly vytvořeny v rámci zajišťování udržitelnosti projektu KONCEPT. Jedná se o jednoduché dokumenty obsahující podrobné údaje v číselné i grafické podobě o vybraných seskupeních povolání - profily povolání. Celkem bylo připraveno 108 karet, z toho do **Gastronomie, hotelnictví a turismu** lze zahrnout 5 z nich.

Každá „Karta povolání“ obsahuje název skupiny povolání, kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO, detailní vymezení skupiny povolání, charakteristiky v 11 hlavních blocích a závěrečně shrnující slovní hodnocení. Indikátory použité v blocích 1-6 (první stránka) popisují charakteristiky osob, které na pracovním místě skutečně jsou. Indikátory z bloků 7-11 (druhá stránka) popisují požadavky pracovního místa na vhodné uchazeče.

1. Informace o vývoji zaměstnanosti ve skupině povolání
2. Klíčová odvětví pro tuto skupinu povolání
3. Vzdělanostní profil skupiny povolání
4. Genderové a věkové charakteristiky skupiny povolání
5. Regionální rozložení zaměstnaných ze skupiny povolání
6. Mzdová atraktivita
7. Pracovní charakteristiky skupiny povolání
8. Kvalifikační náročnost pracovních míst
9. Pracovní orientace - obsah a styl práce
10. Pracovní hodnoty - náplň a význam práce
11. Požadované obecné dovednosti a kompetence profese.

Do odvětví **Gastronomie, hotelnictví a turismu** lze zahrnout 5 profilů povolání:

[Pracovníci cestovního ruchu](#)

[Šéfkuchaři a šéfcukráři](#)

[Kuchaři \(kromě šéfkuchařů\), pomocní kuchaři](#)

[Číšníci a servírky](#)

[Vedoucí provozu stravovacích, ubytovacích a dalších zařízení](#)

Z hlediska počtu zaměstnaných se středním vzděláním s výučním listem je největší z nich povolání „Kuchaři, pomocní kuchaři“ a z hlediska počtu zaměstnaných se středním vzděláním s maturitním vzděláním povolání „Vedoucí provozu stravovacích, ubytovacích a dalších zařízení“ Tyto Karty povolání jsou dále uvedeny jako příklad:

Charakteristika zaměstnaných osob

Název skupiny povolání

KUCHAŘI (KROMĚ ŠÉFKUCHAŘŮ), POMOCNÍ KUCHAŘI

Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO

5120

Informace o vývoji zaměstnanosti ve skupině povolání

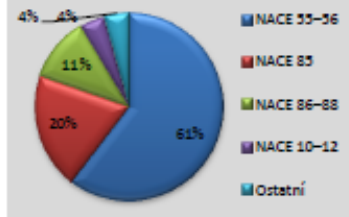
Počet zaměstnaných (2015)	74 700
Podíl skupiny povolání na trhu práce ČR (2015)	Velmi vysoký*
Změna počtu zaměstnaných 2011-2015	Stagnace
Průměrný počet volných pracovních míst evidovaných na úřadech práce (2015)	2 667
Průměrný počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce (2015)	9 753
Míra nezaměstnanosti (2015)	Nadprůměrná
Prognóza změny počtu pracovních míst do roku 2025	Mírný nárůst
Nahrazovací poptávka do roku 2025	Vysoká
Celkový počet pracovních míst, která bude třeba do roku 2025 nově obsadit	14 600

Detailní vymezení skupiny povolání:

Jedná se o kuchaře pro přípravu pokrmů na objednávku, kuchaře studené kuchyně, kuchaře teplé kuchyně, výrobce příloh, kuchaře speciálních diet a pomocné kuchaře. Tyto osoby plánují, organizují, připravují a vaří pokrmy, podle receptů nebo pod dohledem šéfkuchařů, v hotelích, restauracích a jiných stravovacích zařízeních, dále na palubách lodí, v osobních vlacích a v soukromých domácnostech.

Klíčové odvětví pro tuto skupinu povolání

Odvětví	podíl
Ubytování, stravování a pohostinství (NACE 55-56)	60,5%
Vzdělávání (NACE 85)	19,8%
Zdravotní a sociální péče (NACE 86-88)	11,2%
Potravinářský a tabákový průmysl (NACE 10-12)	4,2%
Ostatní odvětví	4,3%
Odvětvové koncentrace	Nízká

Vzdělanostní profil skupiny povolání

stupeň vzdělání	podíl	stupeň vzdělání a obor vzdělání	podíl
SŠ bez MZ	78%	SŠ bez MZ Hotelnictví, restaurace, stravování (ISCED 811)	58%
SŠ s MZ	15%	SŠ s MZ Hotelnictví, restaurace, stravování (ISCED 811)	9%
ZŠ a bez	7%	ZŠ a bez Obecné vzdělání (ISCED 0)	7%
VOŠ a konzervatoř	0%	SŠ bez MZ Velkoobchod a maloobchod (ISCED 341)	3%
Bakalářské	0%	SŠ bez MZ Výroba textilu, oděvů a obuvi, zpracování kůže (ISCED 342)	3%
Magisterské	0%	SŠ bez MZ Potravinářství (ISCED 341)	2%
Doktorandské	0%	SŠ bez MZ Zahradnictví (ISCED 622)	1%

Genderové a věkové charakteristiky skupiny povolání

Podíl žen	64%
Průměrný věk zaměstnaných (v letech)	42,1
Průměrný věk osob z této skupiny povolání vůči všem zaměstnaným v ČR	99%
% mladých pracovníků (mladších 35 let)	28%
% starších pracovníků (35 let a starší)	18%
Demografický potenciál (index podílu mladých pracovníků)	Průměrný
Demografické riziko (index podílu starších pracovníků)	Průměrné
Podíl absolventů (absolvovali v posledních 3 letech)	7%
Atraktivita povolání pro absolventy	Podprůměrná

Regionální rozložení zaměstnaných z této skupiny povolání

kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní
Praha	17%	16%
Středočeský	11%	11%
Jihomoravský	9%	11%
Moravskoslezský	9%	11%
Vysočina	7%	5%
Ústecký	7%	7%
Jihočeský	6%	6%

kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní
Zlínský	6%	3%
Olomoucký	6%	6%
Perdubický	5%	3%
Plzeňský	5%	3%
Liberecký	4%	4%
Karlovarský	4%	3%
Královéhradecký	4%	3%

Mzdová atraktivita

Medián mzdy (2015)	14 153 Kč
Podíl vůči mediánu průměrné mzdy v ČR	53%
Dynamika mzdy v porovnání s růstem mzdy v celé ČR (2011-2015)	Roste mírně rychleji

* porovnání velikosti skupiny a dalších ukazatelů v Kartě povolání je pro danou skupinu provedeno vůči ostatním skupinám povolání definovaných na 4. úrovni klasifikace ISCO.

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Název skupiny povolání KUCHAŘI (KROMĚ ŠÉFKUCHAŘŮ), POMOČNÍ KUCHAŘI

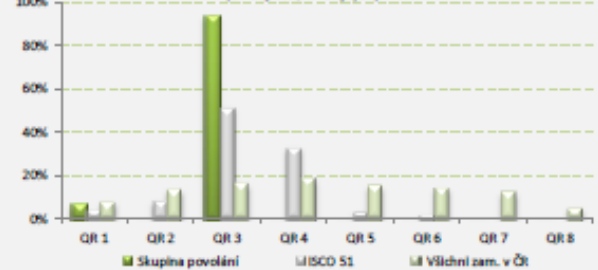
Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO 5120

Pracovní charakteristiky skupiny povolání (PIAAC)

	Skupina povolání je
Plánování	4,80 průměrná
Využití numerických dovedností	4,51 průměrná
Nezávislost	4,30 průměrná
Používání informačních technologií	4,39 průměrná
Schopnost dalšího učení	4,20 podprůměrná
Využití čtenářských dovedností	3,95 podprůměrná
Ovlivňování ostatních	3,81 podprůměrná
Využití písemných dovedností	3,78 podprůměrná
Čtenářské dovednosti	256 v 2. decilu
Numerické dovednosti	237 v 3. decilu
Schopnost řešit problémy	256 v 2. decilu
Doba vzdělávání (v letech)	10,62 podprůměrná

Kvalifikační náročnost pracovních míst (PIAAC, O*NET)

Rozdělení pracovních míst podle stupně jejich kvalifikační náročnosti (QR) (1 - nejnižší, 8 - nejvyšší)

Pracovní orientace - obsah a styl práce (O*NET)

Realističnost - manuálně technické činnosti, práce se stroji a zařízeními	83%
Konvenčnost - systematická a přesná práce s fakty, čísly a daty s důrazem na detaily a přesnost	61%
Podnikavost - řízení a ovlivňování lidí, obchodní a ekonomické činnosti	43%
Kreativita - umělecké nebo kreativní činnosti	43%
Sociálnost - informační nebo poradenská činnost a pomoc lidem	31%
Investigativnost - intelektuální a analytická složka, řešení problémů a jejich vyhodnocování	6%

Pracovní hodnoty - náplň a význam práce (O*NET)

Vztahy - umožňují zaměstnancům poskytovat služby druhým a spolupráci v přátelském prostředí	50%
Nezávislost - umožňují zaměstnancům pracovat nezávisle „na vlastní pěst“ a činit vlastní rozhodnutí	49%
Podpora - podporující řízení, které stojí za zaměstnanci	42%
Úspěch - výsledkově orientované a umožňují používat pracovníkům své nejvyšší schopnosti	32%
Pracovní podmínky - dobré pracovní podmínky a jistotu zaměstnání	31%
Uznání - nabízí kariéerní postup, potenciál pro vedení a prestiž	24%

Požadované obecné dovednosti a kompetence (NSP)

Měkké kompetence - jsou souborem požadavků potřebných pro kvalitní výkon jednotky práce, nezávislých na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka. Mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.

Obecné dovednosti - jsou souborem obecných požadavků potřebných pro výkon práce, které zcela výhradně nesouvisí s určitým povoláním. Mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.

Slovní hodnocení

Skupina povolání Kuchaři, pomocní kuchaři patří k jedné z nejvyšších skupin povolání. V posledních letech se jejich počet mezi zaměstnanými téměř nezměnil. Očekává se, že do roku 2025 se poptávka po osobách z této skupiny povolání bude mírně zvyšovat. V roce 2015 připadali na jedno evidované volné pracovní místo v této skupině povolání téměř 4 uchazeči. Pracovníci v této skupině povolání patří všem mezi ty průměrně staré, avšak vzhledem k velké velikosti skupiny je zde v příštích letech očekávána vysoká nahrazovací poptávka. Téměř dvě třetiny zaměstnaných tvoří v této skupině povolání ženy. Nejčastější kvalifikací osob v této skupině povolání je středoškolské nematuritní vzdělání s oborem hotelnictví, restaurace a stravování. Na pracovní místa v této skupině povolání se hodí především lidé s pracovní orientací na manuálně technické činnosti s vysokou preferencí kreativity. Od osob z této skupiny povolání je očekávána především schopnost komunikace, kreativity, plánování a nezávislosti. Celkově jsou však požadavky na osoby z této skupiny povolání podprůměrné.

Charakteristika zaměstnaných osob

Název skupiny povolání VEDOUcí PROVOZU STRAVOVACÍCH, UBYTOVACÍCH A DALŠÍCH ZAŘÍZENÍ

Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO 5151

Informace o vývoji zaměstnanosti ve skupině povolání

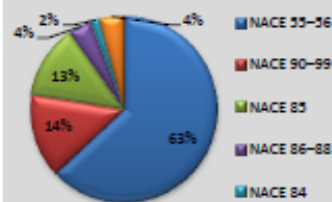
Počet zaměstnaných (2015)	27 300
Podíl skupiny povolání na trhu práce ČR (2015)	Nadprůměrný*
Změna počtu zaměstnaných 2011-2015	Stagnace
Průměrný počet volných pracovních míst evidovaných na úřadech práce (2015)	191
Průměrný počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce (2015)	1 229
Míra nezaměstnanosti (2015)	Podprůměrná
Prognóza změny počtu pracovních míst do roku 2025	Mírný nárůst
Nahrazovací poptávka do roku 2025	Průměrná
Celkový počet pracovních míst, které bude třeba do roku 2025 nově obsadit	4 800

Detailní vymezení skupiny povolání:

Jde o osoby, které organizují, dozorují a provádějí správcovské činnosti pro zajištění čistoty a pořádku v interiérech a zařízeních hotelů, kanceláří, letadel, vlaků, autobusů a na obdobných místech. Jde o vedoucí provozu školních jídelen a menz, vedoucí provozu v ubytování, stravování a pohostinství, vedoucí provozu sportovních zařízení, vedoucí provozu v ostatních zařízeních, hospodyně v restauračních a ubytovacích zařízeních, obsluhu fitness centra, obsluhu sauny, obsluhu solária, provozní či správce kempu.

Klíčové odvětví pro tuto skupinu povolání

Odvětví	podíl
Ubytování, stravování a pohostinství (NACE 55-56)	63,1%
Umělecké, sportovní, zábavní a další činnosti (NACE 90-99)	14,5%
Vzdělávání (NACE 85)	12,7%
Zdravotní a sociální péče (NACE 86-88)	3,9%
Věřejná správa a obrana (NACE 84)	1,6%
Ostatní odvětví	4,2%
Odvětvová koncentrace	Podprůměrná

Vzdělanostní profil skupiny povolání

stupeň vzdělání	podíl	stupeň vzdělání a obor vzdělání	podíl
SŠ s MZ	54%	SŠ s MZ Hotelnictví, restaurace, stravování (ISCED 811)	14%
SŠ bez MZ	32%	SŠ bez MZ Hotelnictví, restaurace, stravování (ISCED 811)	11%
Magisterské	7%	SŠ s MZ Obecné vzdělání (ISCED 0)	5%
ZŠ a bez	4%	SŠ bez MZ Velkoobchod a maloobchod (ISCED 341)	4%
Bakalářské	4%	ZŠ a bez Obecné vzdělání (ISCED 0)	4%
VOŠ a konzervatoř	0%	SŠ bez MZ Strojrenství, kovovýroba a metalurgie (ISCED 521)	4%
Doktorandské	0%	SŠ s MZ Strojrenství, kovovýroba a metalurgie (ISCED 521)	4%

Genderové a věkové charakteristiky skupiny povolání

Podíl žen	53%
Průměrný věk zaměstnaných (v letech)	44,2
Průměrný věk osob z této skupiny povolání vůči všem zaměstnaným v ČR	104%
% mladých pracovníků (mladších 35 let)	22%
% starých pracovníků (35 let a starší)	20%
Demografický potenciál (index podílu mladých pracovníků)	Podprůměrný
Demografické riziko (index podílu starších pracovníků)	Nadprůměrné
Podíl absolventů (absolvovali v posledních 5 letech)	5%
Atraktivita povolání pro absolventy	Nízká

Regionální rozložení zaměstnaných z této skupiny povolání

kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní	kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní
Praha	16%	16%	Liberecký	3%	4%
Středočeský	16%	11%	Ústecký	4%	7%
Jihomoravský	13%	11%	Královéhradecký	4%	5%
Moravskoslezský	10%	11%	Píseňský	3%	5%
Jihočeský	7%	6%	Zlínský	3%	5%
Olomoucký	6%	6%	Karlovarský	3%	3%
Parubický	6%	5%	Vysočina	2%	5%

Mzdové atraktivita

Medián mzdy (2015)	19 669 Kč
Podíl vůči mediánu průměrné mzdy v ČR	74%
Dynamika mzdy v porovnání s růstem mzdy v celé ČR (2011-2015)	Roste podobně

* porovnání velikosti skupiny a dalších ukazatelů v Kartě povolání je pro danou skupinu provedeno vůči ostatním skupinám povolání definovaným na 4. úrovni klasifikace ISCO.

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Název skupiny povolání

VEDOUcí PROVOZU STRAVOVACÍCH, UBYTOVACÍCH A DALŠÍCH ZAŘÍZENÍ

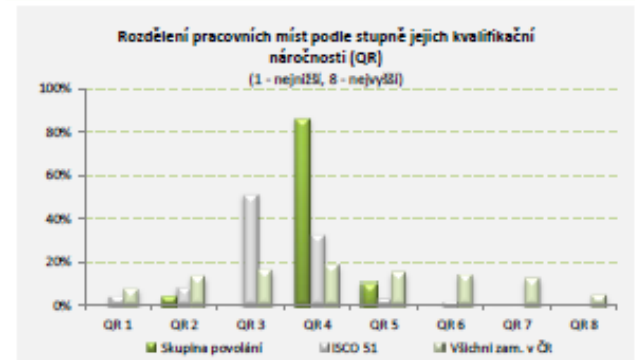
Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO

5151

Pracovní charakteristiky skupiny povolání (PIAAC)

	Skupina povolání je
Nezávislost	5,33 nadprůměrná
Využití numerických dovedností	5,16 nadprůměrná
Využití čtenářských dovedností	4,57 průměrná
Ovlivňování ostatních	4,42 průměrná
Schopnost dalšího učení	4,25 průměrná
Používání informačních technologií	4,37 průměrná
Využití písemných dovedností	4,17 podprůměrná
Plánování	4,32 podprůměrná
Čtenářské dovednosti	283 v 6. decilu
Numerické dovednosti	288 v 6. decilu
Schopnost řešit problémy	280 v 5. decilu
Doba vzdělávání (v letech)	11,37 průměrná

Kvalifikační náročnost pracovních míst (PIAAC, O*NET)

Pracovní orientace - obsah a styl práce (O*NET)

Podnikavost - řízení a ovlivňování lidí, obchodní a ekonomické činnosti	100%
Konvenčnost - systematická a přesná práce s fakty, čísly a daty s důrazem na detaily a přesnost	72%
Realističnost - manuální technické činnosti, práce se stroji a zařízeními	67%
Sociálnost - informační nebo poradenské činnosti a pomoc lidem	28%
Kreativita - umělecké nebo kreativní činnosti	6%
Investigativnost - intelektuální a analytické složky, řešení problémů a jejich vyhodnocování	6%

Pracovní hodnoty - náplň a význam práce (O*NET)

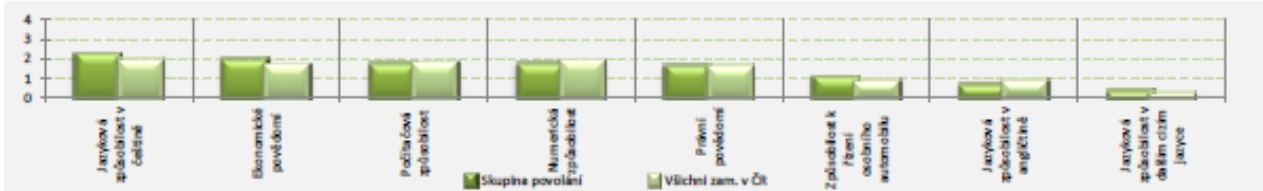
Nezávislost - umožňují zaměstnancům pracovat nezávisle „na vlastní pěst“ a činit vlastní rozhodnutí	78%
Podpora - podporující řízení, které stojí za zaměstnanci	67%
Pracovní podmínky - dobré pracovní podmínky a jistotu zaměstnání	47%
Úspěch - výsledkově orientované a umožňují používat pracovníkům své nejvyšší schopnosti	45%
Vztahy - umožňují zaměstnancům poskytovat služby druhým a spolupráci v přátelském prostředí	45%
Uznání - nabízí kariérní postup, potenciál pro vedení a prestiž	39%

Požadované obecné dovednosti a kompetence (NSP)

Měkké kompetence - jsou souborem požadavků potřebných pro kvalitní výkon jednotky práce, nezávislých na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka. Mají průřezový charakter a jsou například obory přenositelné a uplatnitelné.

Obecné dovednosti - jsou souborem obecných požadavků potřebných pro výkon práce, které zcela výhradně nesouvisí s určitým povoláním. Mají průřezový charakter a jsou například obory přenositelné a uplatnitelné.

Slovní hodnocení

Skupina povolání *Vedoucí provozu stravovacích, ubytovacích a dalších zařízení* patří mezi nadprůměrně velké skupiny povolání. V posledních letech se jejich počet mezi zaměstnanými téměř nezměnil, nicméně se očekává, že v příštích letech bude poptávka po této skupině mírně růst. V roce 2015 připadlo na jedno evidované volné pracovní místo v této skupině povolání více než 6 uchazečů. Pracovníci v této skupině povolání patří věkem mezi průměrně staré, což společně s velikostí skupiny znamená průměrnou očekávanou nahrazovací poptávku v příštích letech. V této skupině povolání mírně převažují mezi zaměstnanými ženy. Nejčastější kvalifikací osob v této skupině povolání je středoškolské maturitní vzdělání s oborem *hotelnictví, restaurace a stravování*. Na pracovní místa v této skupině povolání se hodí především lidé s pracovní orientací na řízení a ovlivňování lidí a systematickou práci. Od osob z této skupiny povolání je očekávána především schopnost samostatnosti, spolupráce a uspokojování zákaznických potřeb. Vyžadováno je i nadprůměrné ekonomické povědomí.

Všechny Karty povolání (včetně metodiky s vysvětlením použitých indikátorů) jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Zaměstnanost** → v podkapitole **Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání**.

10. Závěr

Hlavním cílem této publikace bylo přinést komplexní zpětný pohled na problematiku **přípravy absolventů převážně středních škol a jejich přechodu na trh práce** – zaměřenou konkrétně na absolventy a trh práce **související s gastronomickým odvětvím**. Materiál je určen pracovníkům zabývajícím se koncepcí a směřováním odborného vzdělávání, ať už na úrovni celostátní (MŠMT, sektorové rady a oborové skupiny), či regionální (krajské úřady, školy), stejně jako zástupcům zaměstnavatelů a jejich sdružení z odvětví gastronomie, kteří se na koncepčním rozhodování podílí spolu s představiteli resortu školství.

Odvětví **Gastronomie, hotelnictví a turismus** je typické **sezonní zaměstnaností, pracemi na částečný úvazek a prací na směny**. Toto odvětví se začalo výrazně rozvíjet v devadesátých letech minulého století po otevření hranic. Přílivová vlna zahraničních návštěvníků zvýšila poptávku po ubytovacích a stravovacích službách. Rostla i poptávka po službách cestovního ruchu.

V návaznosti na změny v životním stylu a návycích spotřebitelů dochází k vyšší individualizaci služeb a přizpůsobování nabídkových balíčků. Narůstá také význam internetu jako informačního a komunikačního nástroje mezi zákazníkem a poskytovatelem služeb. Zvyšuje se i význam propagace, reklamy a komunikace, což se adekvátně projevuje v poptávce po kvalifikovaných pracovnících těchto oborů a ve zvyšování nároků na absolventy gastronomických oborů s maturitou.

Obory skupiny 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus tvoří po gymnáziích a strojírenských oborech **třetí nejpočetnější skupinu** mezi absolventy středních škol. **Počet žáků vstupujících do gastronomických oborů dlouhodobě klesá**. Důvodem je nejen demografický vývoj, kdy celkově klesá počet žáků, ale i menší zájem o gastronomické obory ze strany žáků. Během 5 let poklesl **podíl přijatých do gastronomických oborů z 14,5 % na 12 %**. **V nejbližších letech lze tedy očekávat pokračování trendu snižování počtu absolventů gastronomických oborů vzdělání**. V následujících letech budou totiž střední školy opouštět právě žáci, kteří začali gastronomické obory studovat v posledních 3–4 letech.

V roce 2016 byla největší část nově přijatých žáků ve skupině oborů **65 Gastronomie, hotelnictví a turismus** přijatá do **oborů s výučním listem (61 %)**, dalších **34 %** do odborných maturitních oborů (**kateg. M**) a **5 %** do maturitních oborů s odborným výcvikem (**kateg. L/0**).

Někteří absolventi nepřecházejí vzápětí na trh práce, ale pokračují ve studiu na vyšších odborných nebo častěji na vysokých školách. **Z absolventů maturitních oborů kategorie M jich je přijato do terciárního vzdělávání 51 %, v kategorii L/0 pak 25 %**. **Takže na trh práce ihned po škole přechází přibližně polovina absolventů maturitních gastronomických oborů (kat. M a L/0 dohromady)**. V terciárním vzdělávání většina z nich pokračuje ve studiu gastronomických nebo ekonomických programů nebo příbuzných oborů. Z těch, kteří na VŠ nastoupili, však v prvních dvou letech předčasně ukončilo studium téměř 24 % absolventů oborů kat. M a 44 % v kategorii L/0. Obecně lze konstatovat, že se zvýšeným počtem studentů VŠ vzrostl také podíl těch, kteří VŠ studium ukončí předčasně. Navíc absolventi gastronomických oborů středních škol předčasně ukončují studium na VŠ častěji než absolventi obecně.

A jak je to s nezaměstnaností absolventů gastronomických oborů? Absolventi gastronomických oborů vykazují dlouhodobě ve všech kategoriích vzdělání (kromě kategorie L) nezaměstnanost

vyšší, než je průměr všech absolventů v jednotlivých kategoriích. Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů gastronomických oborů kopíruje trendy a časový vývoj nezaměstnanosti absolventů škol obecně.

U absolventů gastronomických oborů s výučním listem kategorie H se nezaměstnanost pohybovala v roce 2014 na úrovni 19,8 %, do roku 2017 však došlo k výraznému snížení na 7,6 %. U méně náročných učebních oborů kategorie E se míra nezaměstnanosti absolventů gastronomických oborů snížila z 25,6 % na 15,7 %. V době špatné ekonomické situace měli i absolventi gastronomických oborů z maturitních kategorií L0 a M míru nezaměstnanosti nadprůměrnou. V roce 2017 se míra nezaměstnanosti u absolventů kategorie M pohybovala na nižší, nicméně stále ještě nadprůměrné úrovni 7,3 %. U oborů kategorie L0 mírně klesla pod průměr, a to na 6,0 %. Mezi obory s velmi nízkou mírou nezaměstnanosti patří obory kategorie L, a to nástavbový obor Gastronomie i maturitní obor Gastronomie. Následuje maturitní obor Hotelnictví (M) a učební obor Kuchař-číšník a maturitní obor Cestovní ruch. Násobně vyšší míru nezaměstnanosti mezi gastronomickými obory vykazují učební obory kategorie E (Práce ve stravování a Stravovací a ubytovací služby).

Absolventi **gastronomických oborů s výučním listem** mají ve srovnání s jinými obory **nižší zájem o uplatnění v oboru**. Přibližně třetina plánuje pracovat v oboru, 27 % se chce uplatnit v příbuzném oboru a 38 % absolventů si chce hledat práci mimo tento obor. Důvody jsou zejména **ztráta zájmu o obor, nízké platy a dále pracovní podmínky**. U žáků tohoto zaměření **s maturitou** je pak zájem o práci v gastronomických oborech **dokonce ještě nižší** (24 %). Relativně vyšší podíl z nich se chce uplatnit alespoň v příbuzných oborech (42 %). Důvody, proč absolventi maturitních gastronomických oborů plánují pracovat v jiném oboru, jsou stejné jako u vyučených, **tedy ztráta zájmu o obor, nízké finanční ohodnocení a nevhodné pracovní podmínky**. Navzdory poměrně nízkému zájmu o práci v oboru hodnotí budoucí absolventi možnost najít si uplatnění v gastronomických oborech na trhu práce poměrně příznivě.

Tuto situaci a odpovědi absolventů potvrzují také analýzy **porovnání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním**, které vycházejí z dat Výběrového šetření pracovních sil. Mezi zaměstnanými **absolventy gastronomických oborů s výučním listem** ve věku 20–24 let jich **47 % pracuje na pozicích, které se zcela nebo částečně shodují s vystudovaným oborem**. Tato analýza také ukazuje, že **u absolventů gastronomických oborů s výučním listem se shoda mezi vystudovaným oborem a vykonávaným zaměstnáním objevuje v menší míře, než je průměr všech skupin oborů**. V případě absolventů s maturitou pracuje zcela nebo částečně ve shodě s vystudovaným oborem až 61 % z nich. Mezi maturanty na trhu práce najdeme více zastoupeny ty, kteří pracují v částečné shodě s vystudovaným oborem vzdělání, než je tomu u vyučených (klasické maturitní vzdělávání nesměruje tak jednoznačně k uplatnění v konkrétních skupinách profesí, a tudíž jsou hranice pro určování shody volnější).

Zaměstnavatelé v odvětví gastronomie se většinou nebrání přijímání absolventů, někdy je dokonce i preferují (přibližně 18 % zaměstnavatelů), neboť jsou **nezatíženi pracovními návyky**, jsou **ochotni se vzdělávat** a jsou **flexibilní**. Na druhé straně však zaměstnavatelé uvádějí, že **absolventi mají nereálné představy** o výši mzdy, pracovním zařazení či pracovní době, že **mají nedostatek praxe a mají nízkou úroveň pracovní morálky**.

Zaměstnavatelé v gastronomii a turismu upřednostňují u absolventů mírně **častěji profesní dovednosti** před klíčovými, v případě odborného zaměření však preferují **široce zaměřené profesní dovednosti**. Z klíčových kompetencí absolventů vidí zaměstnavatelé v gastronomii jako nejdůležitější **nést zodpovědnost, porozumět pracovním instrukcím**, ochotu dál se učit a schopnost pracovat v týmu.

Žáci gastronomických oborů hodnotili získané dovednosti ve škole poměrně pozitivně.

V kategorii **vyučených** bylo s celkovou úrovní vzdělání spokojeno 77 % žáků, což přibližně odpovídá průměru. Ve srovnání s jinými obory žáci pozitivněji hodnotili úroveň cizího jazyka (69 % spokojených). Podíl žáků spokojených s **maturitní** úrovní vzdělání je, podobně jako v jiných oborech, vyšší než u vyučených (86 %). Přitom nad průměrem je zejména hodnocení znalosti cizího jazyka, naopak lehce pod průměrem je, podle názoru žáků, získaná schopnost pracovat na PC.

Odvětví gastronomie, hotelnictví a turismu prezentuje hlavně část terciárního sektoru označená jako **Ubytování a stravování**. V tomto odvětví došlo v minulosti k nárůstu počtu zaměstnaných, až jejich podíl **překročil 3,9 %** ze všech zaměstnaných, což je méně, než činí průměr EU (4,7 %). Podle prognóz by se do roku 2020 měl počet zaměstnaných v tomto odvětví nepatrně zvýšit, nárůst se ale očekává jen u některých skupin profesí.

Přibližně 65 % zaměstnaných v tomto odvětví tvoří profesní skupina **Provozní pracovníci ve stravování a pracovníci v příbuzných oborech**, což představují profese, pro které jsou připravováni právě absolventi gastronomických oborů středních škol. V posledních 10 letech v této profesní skupině přibýlo přibližně 5 % pracovníků, čímž se jejich počet zvýšil na 187 tisíc. Podle prognóz vývoje zaměstnanosti do roku 2020 se však **očekává spíše mírné snížení celkového počtu provozních pracovníků ve stravování a v příbuzných oborech**. V důsledku odchodu do důchodu však opustí své pracovní místo zhruba 30 tisíc zaměstnaných v těchto profesích.

Pro doplnění informací k charakteristice profesních skupin jsou k dispozici i tzv. „Karty povolání“, které obsahují podrobné údaje v číselné i grafické podobě o charakteristice osob vykonávajících danou profesi i kvalifikační požadavky příslušných pracovních míst.

Potřebu zaměstnavatelů v odvětví ubytování a stravování **je možné pokrýt absolventy** skupiny oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus, a to i přes snížení jejich počtu v následujících letech. Závažnější **problém však představuje** skutečnost, že **absolventi** gastronomických oborů v oboru nepracují a **hledají uplatnění jinde**, neboť mají odlišné představy o platu nebo pracovních podmínkách. Ve stravovacích a ubytovacích službách pak pracují nekvalifikovaní zaměstnanci nebo cizinci. Vyhlídky na uplatnění na trhu práce jsou pro absolventy gastronomických oborů spíše průměrné.